

Legea Zootehniei

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune în legislația națională Regulamentul (UE) 2016/1012 al Parlamentului European și al Consiliului din 8 iunie 2016 privind condițiile zootehnice și genealogice aplicabile ameliorării animalelor de reproducție de rasă pură, a porcilor de reproducție hibridi și a materialului germinativ provenit de la acestea, comerțului cu acestea și introducerii lor în Uniune și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 652/2014 și a Directivelor 89/608/CEE și 90/425/CEE ale Consiliului, precum și de abrogare a anumitor acte în sectorul ameliorării animalelor („Regulamentul privind ameliorarea animalelor”) (text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 171/66 din 29 iunie 2016.

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește:

- a) cerințe privind organizarea instituțională și administrarea sectorului zootehnic;
- b) cerințe privind întreținerea, alimentația, reproducerea și ameliorarea animalelor;
- c) cerințe privind conservarea resurselor genetice;
- d) cerințe privind comerțul cu animale de reproducție și cu materialul germinativ provenit de la acestea;
- e) cerințe privind recunoașterea societăților de ameliorare, a exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă;
- f) drepturile și obligațiile deținătorilor de animale, ale societăților de ameliorare și ale exploatațiilor de ameliorare;
- g) cerințe privind înscrierea animalelor de reproducție în registrele genealogice și registrele zootehnice și privind acceptarea pentru reproducție a animalelor de reproducție și a materialului germinativ provenit de la acestea;
- h) cerințe privind bonitarea animalelor de reproducție;
- i) cerințe privind eliberarea certificatelor zootehnice pentru animalele de reproducție și pentru materialul germinativ provenit de la acestea.

(2) Prezenta lege se aplică animalelor de reproducție și materialului germinativ provenit de la acestea în cazul în care se intenționează ca animalele respective sau descendenții care rezultă din materialul germinativ provenit de la acestea să fie înscrise într-un registru genealogic, ca animale de reproducție de rasă pură, ori să fie înregistrate într-un registru zootehnic, ca porci de reproducție hibridi.

(3) Prezenta lege nu se aplică animalelor de reproducție și materialului germinativ provenit de la acestea în cazul în care animalele respective și materialul germinativ respectiv sunt destinate folosirii în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice.

Articolul 2. Scopul și obiectivele

(1) Scopul prezentei legi este consolidarea cadrului instituțional și crearea condițiilor organizatorice și economico-juridice favorabile unei dezvoltări durabile a sectorului zootehnic, care să asigure:

- a) creșterea productivității animalelor prin implementarea unor tehnologii performante de creștere și exploatare a acestora;
- b) susținerea deținătorilor de animale în ceea ce privește implementarea tehnologiilor performante și a proiectelor inovative în domeniul zootehniei;
- c) ameliorarea raselor și a speciilor de animale existente;
- d) crearea de noi rase, tipuri și crossuri de animale cu un potențial productiv înalt;
- e) sporirea calității și a competitivității produselor de origine animală și promovarea acestora pe piața internă și cea externă;
- f) protecția mediului, a sănătății populației și sănătății animalelor în procesul de exploatare și de circulație a acestora.

(2) Obiectivele prezentei legi sunt:

- a) asigurarea continuității în activitatea de creștere și ameliorare a efectivelor de animale la un nivel superior;
- b) menținerea și sporirea valorii de ameliorare și a diversității genetice a animalelor;
- c) utilizarea unor metode de creștere a animalelor care să corespundă normelor de protecție a mediului, normelor de protecție a animalelor, normelor de sănătate publică, normelor sanitar-veterinare și cerințelor pieței;
- d) conservarea fondului genetic al raselor autohtone, al efectivelor de animale existente și a diversității genetice în cazul acestor efective;

e) alinierea la standardele internaționale în sectorul zootehnic.

Articolul 3. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi se definesc următoarele noțiuni de bază:

ameliorarea animalelor – activitate complexă, realizată prin lucrări de selecție și reproducție, care include acțiuni și metode de modificare dirijată a structurii genetice a populațiilor de animale supuse selecției și reproducției;

animal – animal domestic din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină, iepuri, animale de blană, precum și albine, păsări, pești, viermi de mătase, melci;

animal de reproducție – animal de reproducție de rasă pură sau porc de reproducție hibrid;

animal de reproducție de rasă pură – animal care întrunește cerințele necesare pentru a fi înscris în secțiunea principală a unui registru genealogic;

asociație de deținători de animale – orice formă asociativă, legal constituită, ai cărei membri dețin animale înregistrate în Registrul de stat al animalelor, recunoscută de autoritatea competentă în zootehnie în condițiile prezentei legi;

autoritatea competentă pentru ameliorare – autoritatea responsabilă de ameliorarea animalelor, de păstrarea, conservarea și utilizarea fondului genetic al animalelor, desemnată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;

bonitare – proces de testare a performanțelor și de evaluare genetică a animalelor de reproducție, care permite determinarea clasei animalelor după un complex de caractere morfoproductive și biologice;

certificat zootehnic – act oficial, eliberat pe hârtie sau în format electronic, pentru un animal de reproducție și materialul germinativ provenit de la acesta, care oferă informații privind pedigreeul, identificarea și, dacă sunt disponibile, rezultatele testării performanțelor sau ale evaluării genetice;

clasă – o diviziune orizontală a secțiunii principale din registrul genealogic, în care sunt înscrise animale de reproducție de rasă pură în funcție de calitățile lor;

comisie de ameliorare – organ colegial consultativ, fără personalitate juridică, responsabil de evaluarea dosarelor pentru acceptarea programelor de ameliorare, de recunoașterea societăților de ameliorare, exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă și de acceptarea părților terțe;

control oficial – orice tip de control, efectuat de autoritatea competentă în zootehnie, pentru verificarea conformității cu cerințele prevăzute de prezenta lege;

deținător de animale – așa cum acesta este definit în Legea nr. 231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor;

embrion – stadiu de dezvoltare a unui organism viu, de la faza de ovul fecundat, parcurgând toate fazele fiziologice naturale, până la cea de făt;

exploatație de ameliorare – orice asociație de deținători de animale, orice întreprindere de stat sau întreprindere privată care își desfășoară activitatea într-un sistem de ameliorare închis, recunoscută de autoritatea competentă în zootehnie în scopul desfășurării unui program de ameliorare cu porci de reproducție hibridi, înregistrați în registrul zootehnic;

fermă zootehnică de prăsilă – exploatație care se ocupă de selecția, ameliorarea și reproducerea animalelor domestice altele decât cele din speciile bovină, ovină, caprină sau ecvină;

întreprindere privată care își desfășoară activitatea într-un sistem de ameliorare închis – întreprindere privată care desfășoară un program de ameliorare la care fie nu participă alți deținători de animale, fie numărul lor este limitat și ei au obligații față de întreprinderea privată de a accepta să se aprovizioneze cu porci de reproducție hibridi de la aceasta ori să furnizeze porci de reproducție hibridi acesteia;

linie – o subpopulație stabilă și omogenă din punct de vedere genetic de animale de reproducție de rasă pură dintr-o anumită rasă;

operator – orice persoană fizică sau juridică căreia i se aplică normele prevăzute de prezenta lege: deținătorul de animale care participă la un program de ameliorare, societatea de ameliorare, exploatația de ameliorare, partea terță acceptată de autoritatea competentă în zootehnie, centrul de colectare/de depozitare a materialului seminal, echipa de colectare/de producere a embrionilor;

organism de ameliorare – autoritate competentă/organizație de ameliorare din țara de origine a animalului sau dintr-o altă țară, care a fost acceptată în ceea ce privește introducerea în Republica Moldova a animalelor de reproducție în vederea reproducerii;

parte terță – persoană juridică publică sau privată, alta decât o societate de ameliorare sau o exploatație de ameliorare, acceptată de către autoritatea competentă în zootehnie pentru gestionarea programelor de ameliorare, inclusiv pentru testarea performanțelor și evaluarea genetică, și care dispune de echipament și de personal calificat;

porc de reproducție hibrid – animal din specia porcină, înregistrat într-un registru zootehnic, obținut prin încrucișare intenționată sau utilizat pentru încrucișare intenționată între porci de reproducție de rasă pură, aparținând unor rase sau linii diferite, sau între porci de reproducție care sunt la rândul lor rezultatul unei încrucișări (hibride) între rase sau linii diferite;

program de ameliorare – program care constă dintr-un set de acțiuni sistematice, inclusiv înregistrarea, selecția, ameliorarea animalelor de reproducție și a materialului germinativ provenit de la acestea, schimburi de animale de reproducție și de material germinativ provenit de la acestea, concepute și puse în aplicare cu scopul de a menține sau a îmbunătăți caracteristicile fenotipice și/sau genotipice dorite ale populației de reproducție țintă;

rasă – populație de animale suficient de omogenă pentru a fi considerată diferită de celelalte animale din aceeași specie, întreținute de unul sau de mai mulți deținători de animale, care au convenit să înscrie animalele în cauză în registre genealogice, cu detalierea ascendenților lor cunoscuți, în scopul reproducerii caracteristicilor moștenite ale acestora prin reproducere, schimb și selecție în cadrul unui program de ameliorare;

registru genealogic – registru înființat de o societate de ameliorare, ținut pe suport de hârtie sau în format electronic, în care este introdusă informația referitoare la evoluția unei rase de animale din speciile bovină, ovină, caprină sau ecvină și care este compus dintr-o secțiune principală și, dacă este cazul, poate fi completat cu una sau mai multe secțiuni suplimentare;

registru zootehnic – registru înființat de o exploatare de ameliorare, ținut pe suport de hârtie sau în format electronic, în care sunt înregistrați porci de reproducție hibridi, cu indicarea informațiilor detaliate privind ascendenții și calitățile acestora;

resurse furajere – totalitatea nutrețurilor de origine vegetală, animală, minerală și a produselor industriale de sinteză ce pot fi folosite, direct ori după o prelucrare, în alimentația animalelor;

resurse genetice – animale de rasă pură, material seminal, embrioni, ovule, ouă de păsări, ouă de viermi de mătase, icre de pește, destinate reproducerii;

secțiune principală – secțiune din registrul genealogic, în care sunt înscrise sau înregistrate animalele de reproducție de rasă pură și sunt eligibile pentru a fi înscrise, cu indicarea informațiilor detaliate privind ascendenții și calitățile acestora;

selecție și reproducție – ansamblu de măsuri zootehnice, organizatorice și de selecție, care au drept scop ameliorarea genetică și creșterea productivității animalelor;

societate de ameliorare – orice asociație de deținători de animale recunoscută de autoritatea competentă în zootehnie în scopul desfășurării unui program de ameliorare cu animale de reproducție de rasă pură, înscrise într-un registru genealogic, înființat și ținut de către aceasta;

testarea reproducătorilor – acțiune de testare a performanțelor descendenților animalelor în vederea estimării valorii de ameliorare a reproducătorilor;

transfer de embrioni – biotehnologie de reproducție a animalelor ce constă în implantarea în uterul unei femele a unui embrion recoltat de la o altă femelă;

valoare de ameliorare – estimare a efectului preconizat al genotipului unui animal de reproducție asupra unei caracteristici date a descendenților săi;

valoare genetică – puterea de transmite la urmași a performanțelor de producție ale unui animal implicat în lucrările de selecție.

Articolul 4. Principiile generale de reglementare a relațiilor în sectorul zootehnic

Reglementarea relațiilor în sectorul zootehnic se bazează pe următoarele principii generale:

- a) controlul condițiilor de creștere, selecție, reproducere, protecție și circulație a animalelor, ținând cont de asigurarea protecției mediului și a siguranței publice;
- b) promovarea unei dezvoltări stabile și durabile a sectorului zootehnic;
- c) identificarea și înregistrarea de stat obligatorie a animalelor;
- d) susținerea de către stat a deținătorilor de animale de rasă pură, a societăților de ameliorare și a exploatațiilor de ameliorare;
- e) încurajarea comerțului cu animale de reproducție, care asigură creșterea productivității și a competitivității producției de origine animală autohtone pe piață;
- f) utilizarea pășunilor proprietate publică conform destinației și categoriei de folosință ale acestora.

Capitolul III. ORGANIZAREA INSTITUȚIONALĂ ȘI ADMINISTRAREA SECTORULUI ZOOTEHNIC

Articolul 5. Competențele Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare:

- a) elaborează politici în domeniul zootehniei;
- b) determină direcțiile cercetărilor științifice și decide cu privire la implementarea realizărilor științifice și tehnice în domeniul zootehniei;
- c) aprobă Nomenclatorul raselor, tipurilor și crossurilor de animale omologate (raionate) în Republica Moldova;
- d) aprobă Regulamentul privind omologarea raselor, tipurilor și crossurilor;
- e) aprobă modelele registrelor de evidență zootehnică, registrelor genealogice și zootehnice și ale altor documente zootehnice tipizate;
- f) aprobă instrucțiuni de bonitare a animalelor;
- g) aprobă standarde de rasă pentru animale.

Articolul 6. Competențele autorităților administrației publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale:

- a) întocmesc amenajamente pastorale și planuri privind lucrările de întreținere, ameliorare și exploatare rațională a pășunilor publice;
- b) execută anual lucrări de întreținere, de ameliorare a pășunilor, precum și de sporire a potențialului lor productiv;
- c) decid cu privire la folosința pășunilor de către deținătorii de animale, acordând prioritate exploatațiilor nonprofesionale;
- d) decid cu privire la darea în arendă a pășunilor deținătorilor de animale.

(2) Pentru executarea lucrărilor de întreținere și de ameliorare a pășunilor, precum și de sporire a potențialului lor productiv, autoritățile administrației publice locale încasează plata pentru folosirea pășunilor.

(3) În cazul în care autoritățile administrației publice locale decid să dea în arendă pășuni către deținătorii de animale, acestora li se transmite obligația de a executa anual lucrări de întreținere și de ameliorare a pășunilor, precum și de sporire a potențialului lor productiv.

(4) Termenele privind sezonul de pășunat sunt stabilite de către autoritățile administrației publice locale în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern.

Articolul 7. Autoritatea competentă în zootehnie

(1) În sensul prezentei legi, autoritatea competentă în zootehnie este Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare – Agenție), care:

- a) monitorizează activitatea de selecție și reproducție a animalelor pe specii;
- b) monitorizează însămânțarea artificială a animalelor conform programelor de ameliorare;
- c) monitorizează evidența zootehnică și bonitarea animalelor în cadrul societăților de ameliorare și al exploatațiilor de ameliorare;
- d) organizează autorizarea masculilor reproducători pentru utilizarea la montă și/sau însămânțarea artificială;
- e) monitorizează respectarea metodologiei de apreciere a calității materialului seminal, a performanțelor productive ale animalelor, a categoriei și calității producției zootehnice evaluate de către producători, colectori și procesatori;
- f) monitorizează înregistrările făcute în registrele genealogice și registrele zootehnice ținute de societățile de ameliorare și exploatațiile de ameliorare;
- g) monitorizează circulația și evoluția efectivelor de animale prin intermediul Registrului de stat al animalelor.

(2) Agenția exercită următoarele atribuții:

- a) recunoaște, prin ordinul directorului general, asociațiile de deținători de animale, întreprinderile de stat sau întreprinderile private care desfășoară activități într-un sistem de ameliorare închis ca societăți de ameliorare, ferme zootehnice de prăsilă sau exploatații de ameliorare;
- b) aprobă programele de ameliorare;
- c) sistează comercializarea resurselor genetice în cazul depistării unor încălcări sau în cazul nerespectării normelor zootehnice de bonitare și a evidenței zootehnice;
- d) dispune ca animalele de reproducție sau materialul germinativ provenit de la acestea să nu fie utilizate pentru reproducere, în conformitate cu prezenta lege;
- e) în cazul constatării unor neconformități, întreprinde acțiunile prevăzute la art. 56;
- f) efectuează controlul oficial al activității de ameliorare a animalelor;
- g) delegă, prin recunoaștere, atribuțiile de testare a performanțelor animalelor către societățile de ameliorare sau exploatațiile de ameliorare în vederea estimării valorii de ameliorare;

- h) acceptă părți terțe pentru activități tehnice specifice, legate de gestionarea programelor de ameliorare;
- i) efectuează analize, teste și expertize în laboratoarele proprii pentru certificarea datelor;
- j) coordonează activitatea de identificare și înregistrare a ecvideelor;
- k) emite pașapoarte pentru ecvidee;
- l) emite certificate de rasă pentru comercializarea animalelor de rasă pură altele decât cele din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină;
- m) coordonează importul și exportul resurselor genetice.

Articolul 8. Comisia de ameliorare

(1) Comisia de ameliorare este un organ colegial decizional, fără personalitate juridică, instituită de Agenție, responsabilă de evaluarea cererilor privind:

- a) recunoașterea societăților de ameliorare, a exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă;
- b) acceptarea programelor de ameliorare;
- c) acceptarea părților terțe pentru gestionarea programelor de ameliorare, inclusiv pentru testarea performanțelor și evaluarea genetică a animalelor.

(2) Comisia de ameliorare este alcătuită din:

- a) reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare;
- b) reprezentanți ai Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- c) reprezentanți ai instituțiilor de cercetări științifice de profil sau ai Universității Agrare de Stat din Moldova;
- d) reprezentanți ai autorității competente de ameliorare.

(3) Regulamentul de funcționare a Comisiei de ameliorare este aprobat de Agenție.

Articolul 9. Cerințe privind amplasarea exploatațiilor

(1) Exploatațiile în care sunt crescute animale, altele decât exploatațiile nonprofesionale, se situează în extravilanul localităților.

(2) Cerințele privind amplasarea exploatațiilor se aprobă de Guvern.

Articolul 10. Deținătorii de animale

(1) Deținătorii de animale au dreptul:

- a) să crească animale ce fac parte din rasele, tipurile, crossurile și hibridii de animale omologați în Republica Moldova;
- b) să aleagă sistemele de creștere, modul de furajare și de întreținere a animalelor și modul de utilizare a resurselor furajere;
- c) să aplice soluțiile manageriale și economice pe care le consideră mai acceptabile;
- d) să țină evidența zootehnică;
- e) să devină membri ai unor asociații sau grupuri de producători;
- f) să comercializeze animale vii și produse de origine animală în mod independent sau prin intermediul asociațiilor ori al grupurilor de producători;
- g) să asigure animalele;
- h) să beneficieze de serviciile sanitar-veterinare;
- i) să utilizeze în activitatea lor aditivi și medicamente de uz veterinar inofensive pentru sănătatea populației și a animalelor, care să nu polueze mediul și să fie înregistrate în Republica Moldova;
- j) să întreprindă alte acțiuni ce nu contravin legii, ordinii de drept și bunelor moravuri;
- k) să fie membri ai unei societăți de ameliorare sau ai unei exploatații de ameliorare;
- l) să participe la programele de ameliorare.

(2) Deținătorii de animale sunt obligați:

- a) să efectueze înregistrarea de stat a animalelor;
- b) să respecte cerințele de întreținere și creștere a animalelor;
- c) să folosească pentru reproducerea animalelor însămânțarea artificială sau monta dirijată cu reproducători autorizați;
- d) să asigure bunăstarea animalelor deținute;
- e) să nu utilizeze pășunile și bazinele acvatice proprietate publică altfel decât în conformitate cu destinația acestora;

- f) să pască animalele pe terenuri destinate pentru pășunat sau pe alte terenuri doar cu acordul deținătorului de teren;
- g) să prevină poluarea și/sau înrăutățirea calității mediului;
- h) să asigure măsurile de profilaxie, de tratare și combatere a parazitozelor la animale;
- i) să construiască exploatațiile în conformitate cu normele de protecție a mediului, a sănătății publice și normele de biosecuritate.

Articolul 11. Protecția animalelor

Deținătorilor de animale și altor persoane fizice sau juridice li se interzice:

- a) să provoace animalelor durere, suferință, stări de neliniște sau invaliditate;
- b) să sacrifice femelele gestante din speciile bovină, porcină, ecvină, ovină sau caprină, cu excepția cazurilor de sacrificare forțată a animalelor la indicația medicului veterinar oficial împuternicit.

Articolul 12. Alimentația animalelor

(1) Deținătorii de animale asigură bunăstarea alimentară a animalelor exploatate, excluzând suferința acestora din cauza lipsei de hrană ori de apă.

(2) Baza furajeră și aditivii utilizați pentru alimentația animalelor trebuie să corespundă cerințelor și normelor sanitar-veterinare privind starea și inofensivitatea acestora pentru animale.

(3) Deținătorii de animale utilizează apa din bazinele acvatice ale gospodăriilor piscicole conform prevederilor Legii apelor nr. 272/ 2011.

Capitolul IV. AMELIORAREA ANIMALELOR

Articolul 13. Ameliorarea animalelor

(1) Ameliorarea animalelor reprezintă o activitate cu caracter prioritar în dezvoltarea zootehniei și se realizează prin lucrări de selecție și reproducție dirijată în rasă pură, prin hibridare și prin încrucișare.

(2) Ameliorarea în rasă pură se realizează pe baza registrelor genealogice și a programelor de ameliorare întocmite de către societățile de ameliorare recunoscute de Agenție.

(3) Ameliorarea în rasă pură are ca scop menținerea purității rasei și perfecționarea rasei în generații succesive, în acord cu obiectivele programelor de ameliorare, pentru

realizarea progresului genetic.

(4) Ameliorarea prin încrucișare se realizează pe baza registrelor genealogice și zootehnice și a programelor de ameliorare, întocmite de societățile de ameliorare, de fermele zootehnice de prăsilă și de exploatațiile de ameliorare.

Articolul 14. Reproducerea animalelor

(1) Reproducerea animalelor se efectuează în conformitate cu programele de ameliorare.

(2) Reproducerea animalelor se efectuează prin utilizarea însămânțării artificiale, a monteii dirijate cu reproducători autorizați sau prin transferul de embrioni.

Articolul 15. Stimularea de către stat a activităților de selecție, reproducție și ameliorare în zootehnie

(1) Statul stimulează activitățile de selecție, de reproducție și de ameliorare în zootehnie, acordând subvenții deținătorilor de animale pentru achiziția animalelor de reproducție și a animalelor de la fermele zootehnice de prăsilă sau a animalelor din import, de asemenea acordând plăți directe pentru menținerea fondului genetic al acestora, precum și alte forme de stimulare prevăzute de legislație.

(2) Activitatea de păstrare, conservare și utilizare a fondului genetic al animalelor se finanțează de la bugetul de stat.

(3) Ținerea registrelor genealogice și a registrelor zootehnice se cofinanțează de la bugetul de stat.

Capitolul V. RECUNOAȘTEREA SOCIETĂȚILOR DE AMELIORARE, A EXPLOATAȚIILOR DE AMELIORARE ȘI A FERMELOR ZOOTEHNICE DE PRĂSILĂ. APROBAREA PROGRAMULUI DE AMELIORARE

Articolul 16. Recunoașterea societății de ameliorare, a exploatației de ameliorare, a fermei zootehnice de prăsilă

(1) În cazul animalelor de reproducție de rasă pură, asociația de deținători de animale solicită autorității competente în zootehnie recunoașterea ca societate de ameliorare.

(2) În cazul porcilor de reproducție hibridi, asociația de deținători de animale, întreprinderea de stat sau întreprinderea privată care își desfășoară activitatea într-un sistem de ameliorare închis solicită autorității competente în zootehnie recunoașterea ca exploatație de ameliorare.

(3) Exploatația de animale altele decât cele din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină solicită autorității competente în zootehnie recunoașterea ca fermă zootehnică de prăsilă.

(4) La cererea de recunoaștere a calității de societate de ameliorare, de exploatație de ameliorare sau de fermă zootehnică de prăsilă se anexează proiectul programului de ameliorare pe care asociația de deținători de animale/exploatația intenționează să-l desfășoare și care include informațiile prevăzute la art. 19, iar în cazul ecvideelor de rasă pură, și informațiile prevăzute la art. 35 alin. (3).

(5) În cazul întreprinderii de stat și al întreprinderii private care își desfășoară activitatea într-un sistem de ameliorare închis, precum și al exploatației de animale altele decât cele din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină, la cerere se anexează autorizația sanitară veterinară de funcționare.

(6) Exploatațiile de animale altele decât cele din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină anexează la cerere indicii minimi de încadrare în categoria de prăsilă.

(7) Indicii minimi de încadrare în categoria de prăsilă se aprobă de Agenție.

(8) Agenția respinge cererea de recunoaștere a calității de societate de ameliorare, de exploatație de ameliorare sau de fermă zootehnică de prăsilă în conformitate cu procedura prevăzută la art. 17.

(9) Ordinul de recunoaștere a societății de ameliorare, a exploatației de ameliorare sau a fermei zootehnice de prăsilă se emite pentru fiecare rasă de animale/rasă de porci hibridi în parte.

(10) Agenția recunoaște societățile de ameliorare, exploatațiile de ameliorare și fermele zootehnice de prăsilă și le include în lista societăților de ameliorare, lista exploatațiilor de ameliorare și, respectiv, în lista fermelor zootehnice de prăsilă.

(11) Lista societăților de ameliorare, lista exploatațiilor de ameliorare și lista fermelor zootehnice de prăsilă se aprobă de Agenție și se publică pe pagina web oficială a acesteia.

Articolul 17. Respingerea cererii de recunoaștere

(1) În cazul în care Agenția intenționează să respingă cererea unui solicitant privind recunoașterea calității de societate de ameliorare, de exploatație de ameliorare sau de fermă zootehnică de prăsilă, aceasta notifică solicitantul cu privire la motivul refuzului său.

(2) Solicitantul are dreptul să solicite reexaminarea intenției de refuz în termen de 30 de zile de la data comunicării notificării.

(3) În cazul în care, în urma reexaminării prevăzute la alin. (2), Agenția emite ordinul de respingere a cererii de recunoaștere, aceasta îl anunță pe solicitant în termen de 30 de zile.

Articolul 18. Cerințe privind recunoașterea societății de ameliorare, a exploatației de ameliorare și a fermei zootehnice de prăsilă

(1) Pentru a fi recunoscute, asociația de deținători de animale, întreprinderea de stat sau întreprinderea privată care își desfășoară activitatea într-un sistem de ameliorare închis trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) are personalitate juridică;

b) își are sediul pe teritoriul Republicii Moldova;

c) în cazul întreprinderii de stat și al întreprinderii private care își desfășoară activitatea într-un sistem de ameliorare închis, dispune de autorizație sanitară veterinară de funcționare;

d) dispune de personal calificat și de spații și echipamente pentru a pune în aplicare în mod eficient un program de ameliorare;

e) poate efectua controalele necesare pentru înregistrarea pedigrurilor animalelor de reproducție care urmează să facă obiectul programelor de ameliorare;

f) are, pentru fiecare program de ameliorare, un efectiv de animale de reproducție suficient, conform scopului stabilit în programul de ameliorare;

g) generează date și utilizează datele culese privind animalele de reproducție, necesare pentru desfășurarea programelor de ameliorare.

(2) Asociațiile de deținători de animale adoptă proceduri care prevăd:

a) soluționarea litigiilor cu deținătorii de animale;

b) asigurarea egalității de tratament pentru deținătorii de animale;

c) drepturile și obligațiile deținătorilor de animale, precum și ale societății de ameliorare sau ale exploatației de ameliorare;

d) drepturile și obligațiile deținătorilor de animale care sunt membri ai asociației atunci când se prevede un sistem de afiliere a deținătorilor de animale.

(3) Procedurile menționate la alin. (2) lit. b) nu trebuie să contravină dreptului deținătorilor de animale:

a) de a alege liber în ceea ce privește selecția și reproducerea animalelor lor de reproducție;

b) de a înscrie în registrele genealogice sau de a înregistra în registrele zootehnice descendenții proveniți din animalele ameliorate în conformitate cu cerințele prezentei legi.

(4) Exploatațiile de animale altele decât cele din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină trebuie să dispună de:

a) autorizație sanitară veterinară de funcționare;

b) animale testate și apreciate conform instrucțiunilor de bonitare, cu o proveniență genealogică bine determinată și confirmată prin certificat de rasă, precum și de registre de evidență zootehnică;

c) încăperi suficiente și amenajate pentru întreținerea animalelor conform cerințelor de bunăstare și sănătate a animalelor;

d) specialiști zootehnicieni care să țină evidența zootehnică și să efectueze lucrările de bonitare, de selecție și de ameliorare a animalelor;

e) hrană pentru animale completă, care să fie administrată în cantități suficiente pentru a le menține într-o stare de sănătate fiziologică normală;

f) mecanismele și utilajele necesare pentru deservirea tehnologică a animalelor.

Articolul 19. Cerințe privind conținutul programului de ameliorare

(1) Programul de ameliorare conține:

a) informații privind obiectivele programului, care constau în conservarea rasei sau a liniei, ameliorarea rasei, a liniei sau a hibridului, crearea unei noi rase, linii sau a unui nou hibrid, reconstituirea unei rase, linii sau a unui hibrid ori o combinație între mai multe dintre aceste obiective;

b) denumirea rasei, în cazul animalelor de reproducție de rasă pură, sau denumirea rasei, a liniei ori a hibridului, în cazul porcilor de reproducție hibridi care fac obiectul programului de ameliorare, pentru a împiedica confuzia cu animalele de reproducție similare de altă rasă, linie sau hibrid, înscrise ori înregistrate în alte registre genealogice sau zootehnice existente;

- c) caracteristicile detaliate ale rasei, inclusiv indicarea trăsăturilor esențiale, în cazul animalelor de reproducție de rasă pură care fac obiectul programului de ameliorare;
- d) caracteristicile detaliate ale rasei, liniei sau ale hibridului, în cazul porcilor de reproducție hibridi care fac obiectul programului de ameliorare;
- e) informații privind teritoriul geografic în care se desfășoară sau urmează să se desfășoare programul de ameliorare;
- f) informații privind sistemul de identificare a animalelor de reproducție, care să garanteze faptul că aceste animale sunt înscrise într-un registru genealogic sau înregistrate într-un registru zootehnic numai atunci când sunt identificate individual;
- g) informații privind sistemul de înregistrare a pedigrului animalelor de reproducție de rasă pură care sunt fie înscrise, fie înregistrate și eligibile pentru a fi înscrise în registrele genealogice, sau a pedigrului porcilor de reproducție hibridi înregistrați în registrele zootehnice;
- h) obiectivele programului privind selecția și ameliorarea animalelor de reproducție, precum și criteriile detaliate de evaluare în ceea ce privește obiectivele respective;
- i) în cazul înființării unei rase noi sau al reconstituirii unei rase dispărute, informații detaliate privind circumstanțele care justifică crearea acestei rase noi sau reconstituirea rasei dispărute respective;
- j) informații privind testarea performanțelor sau privind evaluarea genetică a animalelor de reproducție;
- k) informații privind sistemul utilizat pentru generarea, înregistrarea, comunicarea și utilizarea rezultatelor testelor de performanță;
- l) informații privind sistemul de evaluare genetică sau, după caz, de evaluare genomică a animalelor de reproducție.

(2) În cazul în care în registrul genealogic se creează secțiuni suplimentare sau în cazul în care secțiunea principală este împărțită în clase, programul de ameliorare conține norme privind împărțirea registrului genealogic și criteriile sau procedurile aplicate pentru înregistrarea animalelor în secțiunile respective ori pentru clasificarea lor în clasele respective.

(3) În cazul în care societatea de ameliorare sau exploatarea de ameliorare nu dispune de capacitate pentru a efectua anumite activități tehnice specifice, legate de gestionarea programului său de ameliorare, la programul de ameliorare se anexează contractul de prestări servicii cu o parte terță, acceptată pentru a gestiona programul de ameliorare respectiv.

(4) În cazul în care societatea de ameliorare sau exploatarea de ameliorare emite certificate zootehnice pentru comerțul cu animale de reproducție și cu material germinativ pe teritoriul țării, programul de ameliorare conține informații privind centrul de colectare/de depozitare a materialului seminal ori privind echipa de colectare/de producere de embrioni care emite certificate zootehnice și informații privind modalitățile de emiteră a acestor certificate.

(5) În cazul în care exploatarea de ameliorare decide să includă informațiile privind rezultatele testării performanțelor sau ale evaluării genetice și privind defectele genetice și particularitățile genetice în certificatele zootehnice emise pentru porcii săi de reproducție hibridi și pentru materialul germinativ al acestora, programul de ameliorare conține informații privind această decizie.

(6) În cazul în care exploatarea de ameliorare decide să includă în programul de ameliorare informații privind rezultatele bonității, aceste informații trebuie să cuprindă:

- a) rezultatele testării performanțelor animalelor de reproducție;
- b) rezultatele evaluării genetice a animalelor de reproducție;
- c) defectele și particularitățile genetice ale animalelor de reproducție.

(7) Programul de ameliorare prevede un efectiv suficient de animale de reproducție, conform scopului stabilit.

(8) În cazul animalelor de reproducție de rasă pură din specia ecvină, programele de ameliorare trebuie să corespundă cerințelor prevăzute la art. 35 alin. (3).

(9) Societatea de ameliorare sau exploatarea de ameliorare încheie un contract de prestări servicii cu o parte terță pentru activități legate de gestionarea programului lor de ameliorare, inclusiv pentru bonitare, cu condiția ca:

- a) societatea de ameliorare sau exploatarea de ameliorare să rămână responsabile în fața Agenției pentru asigurarea conformității cu cerințele stabilite în prezentul articol sau, după caz, cu cele prevăzute la art. 35 alin. (3);
- b) să nu existe conflicte de interese între partea terță și activitățile economice ale deținătorilor de animale care participă la programul de ameliorare;
- c) partea terță să îndeplinească toate cerințele necesare desfășurării acestor activități;
- d) societatea de ameliorare sau exploatarea de ameliorare să specifice în contractul de prestări servicii care sunt activitățile pe care intenționează să le încredințeze părții terțe.

(10) Dacă timp de cel puțin 24 de luni nu există deținători de animale care participă la un program de ameliorare și care își păstrează animalele de reproducție într-o exploatare de ameliorare sau într-o societate de ameliorare amplasată într-o anumită parte a teritoriului geografic al programului de ameliorare, Agenția solicită societății de ameliorare sau exploatare de ameliorare în cauză să modifice teritoriul geografic al programului său de ameliorare astfel încât să nu includă partea respectivă.

Articolul 20. Prezentarea programului de ameliorare modificat în caz de refuz de aprobare a acestuia și retragerea recunoașterii unei societăți de ameliorare, exploatare de ameliorare sau ferme zootehnice de prăsilă

(1) În cazul în care Agenția refuză să aprobe programul de ameliorare al unei societăți de ameliorare, exploatare de ameliorare sau al unei ferme zootehnice de prăsilă, acestea din urmă au dreptul să depună o versiune modificată a programului de ameliorare în termen de 6 luni de la data deciziei de refuz.

(2) Agenția retrage recunoașterea societății de ameliorare, exploatare de ameliorare sau fermei zootehnice de prăsilă în cazul în care:

a) societatea de ameliorare, exploatarea de ameliorare sau ferma zootehnică de prăsilă nu a depus o versiune modificată a programului de ameliorare în temeiul stabilit la alin. (1);

b) nu a fost aprobat niciun alt program de ameliorare.

Articolul 21. Operarea de modificări în programul de ameliorare aprobat

(1) Asociația de deținători de animale, exploatarea sau întreprinderea de stat ori privată care își desfășoară activitatea într-un sistem de ameliorare închis depune o versiune modificată a programului de ameliorare în cazul în care programul de ameliorare:

a) nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 19;

b) prevede norme care pun în pericol conservarea rasei sau care compromit programul de ameliorare al altei societăți de ameliorare, exploatare de ameliorare sau ferme zootehnice de prăsilă deja existente pentru aceeași rasă în ceea ce privește cel puțin una dintre următoarele cerințe:

– caracteristicile esențiale ale rasei sau principalele obiective ale programului de ameliorare;

– conservarea rasei respective sau a diversității genetice din cadrul rasei respective;

c) prevede norme care compromit un alt program de ameliorare desfășurat de o altă societate de ameliorare, exploatație de ameliorare sau fermă zootehnică de prăsilă pentru aceeași rasă și urmărește conservarea unei rase pe cale de dispariție sau conservarea unei rase autohtone care nu este întâlnită frecvent într-una sau mai multe regiuni ale Republicii Moldova.

(2) Agenția monitorizează:

a) numărul programelor de ameliorare deja aprobate pentru fiecare rasă;

b) mărimea populațiilor de reproducție cuprinse de aceste programe de ameliorare;

c) aportul genetic potențial al altor programe de ameliorare desfășurate de alte societăți de ameliorare pentru aceeași rasă.

(3) Agenția refuză aprobarea programului de ameliorare sau refuză recunoașterea societății de ameliorare, a exploatației de ameliorare sau a fermei zootehnice de prăsilă dacă, la expirarea unui termen de 6 luni, nu a fost depus un program de ameliorare modificat sau un alt program de ameliorare.

(4) Asociația de deținători de animale, exploatația, întreprinderea de stat ori întreprinderea privată care își desfășoară activitatea într-un sistem de ameliorare închis elaborează proiectul de modificări operate în programul de ameliorare și îl prezintă Agenției pe suport de hârtie sau în format electronic.

(5) Agenția acceptă sau respinge cererea de modificare a programului de ameliorare în termen de 30 de zile.

(6) Asociația de deținători de animale îi informează pe deținătorii de animale care participă la un program de ameliorare cu privire la modificările aduse programului de ameliorare respectiv.

Articolul 22. Desfășurarea unui program de ameliorare cu animale de reproducție de rasă pură în cazul în care nu este recunoscută nicio societate de ameliorare

(1) În cazul în care nu a fost recunoscută nicio societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare cu animale de reproducție de rasă pură de o anumită rasă din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină, autoritatea competentă pentru ameliorare elaborează și implementează un program de ameliorare pentru rasa în cauză dacă se întrunesc următoarele condiții:

a) este necesar ca rasa respectivă să fie menținută ori să fie stabilită pe teritoriul țării; sau

b) rasa respectivă este pe cale de dispariție.

(2) Autoritatea competentă pentru ameliorare trebuie să aplice toate măsurile necesare pentru ca programul său de ameliorare să nu aibă un efect negativ asupra posibilității ca asociațiile de deținători de animale să fie recunoscute ca societăți de ameliorare.

(3) În cazul în care autoritatea competentă pentru ameliorare desfășoară un program de ameliorare cu animale de reproducție de rasă pură, aceasta trebuie:

a) să dispună de personal calificat, de spații și echipamente adecvate pentru a pune în aplicare în mod eficient programul de ameliorare;

b) să efectueze controalele necesare pentru înregistrarea pedigriurilor animalelor de reproducție de rasă pură care fac obiectul programului de ameliorare respectiv;

c) să dețină un efectiv suficient de animale de reproducție de rasă pură pe teritoriul geografic care face obiectul programului de ameliorare respectiv;

d) să genereze și să utilizeze datele culese privind animalele de reproducție de rasă pură, necesare pentru desfășurarea programului de ameliorare respectiv.

(4) Programul de ameliorare al autorității competente de ameliorare conține:

a) informații privind obiectivele programului, care constau în conservarea rasei, ameliorarea rasei, crearea unei rase noi, reconstituirea unei rase sau orice combinație a acestora;

b) denumirea rasei care face obiectul programului de ameliorare, pentru a împiedica confuzia cu animalele de reproducție de rasă pură similare de altă rasă, înscrise sau înregistrate în alte registre genealogice existente;

c) caracteristicile detaliate ale rasei care face obiectul programului de ameliorare, inclusiv indicarea trăsăturilor esențiale;

d) informații privind teritoriul geografic în care se desfășoară programul;

e) informații privind sistemul de identificare a animalelor de reproducție de rasă pură, care garantează faptul că animalele de reproducție de rasă pură sunt înscrise în registrul genealogic numai după ce sunt identificate individual;

f) informații privind sistemul de înregistrare a pedigriului animalelor de reproducție de rasă pură, care sunt fie înscrise, fie înregistrate și eligibile pentru a fi înscrise în registrul genealogic;

g) obiectivele de selecție și de ameliorare ale programului de ameliorare, inclusiv indicarea obiectivelor sale principale, și criteriile detaliate de evaluare a respectivelor obiective privind selecția animalelor de reproducție de rasă pură.

(5) În cazul în care programul de ameliorare al autorității competente de ameliorare prevede testarea performanțelor sau evaluarea genetică a animalelor de reproducție de rasă pură, acesta va conține, de asemenea:

a) informații privind sistemele utilizate pentru generarea, înregistrarea, comunicarea și utilizarea rezultatelor testelor de performanță;

b) informații privind sistemul de evaluare genetică și de evaluare genomică a animalelor în cauză.

(6) În cazul în care se creează secțiuni suplimentare sau în cazul în care secțiunea principală este împărțită în clase, programul de ameliorare al autorității competente de ameliorare va conține norme privind împărțirea registrului genealogic și criteriile sau procedurile aplicate pentru înregistrarea animalelor în secțiunile respective sau pentru clasificarea lor în clasele respective.

(7) În cazul animalelor de reproducție de rasă pură din specia ecvină, programul de ameliorare al autorității competente de ameliorare interzice sau limitează utilizarea uneia sau mai multor tehnici de reproducție ori utilizarea animalelor de reproducție de rasă pură pentru una sau mai multe tehnici de reproducție specificate la art. 33 alin. (1).

(8) În cazul în care Agenția acceptă o parte terță pentru activități tehnice specifice, legate de gestionarea programului de ameliorare, autoritatea competentă pentru ameliorare este obligată să menționeze în programul său de ameliorare informații privind activitățile respective și datele de contact ale părții terțe.

(9) În cazul în care autoritatea competentă pentru ameliorare desfășoară un program de ameliorare cu animale de reproducție de rasă pură din specia ecvină, pe lângă cerințele prevăzute la alin. (3), (4) și (7) din prezentul articol, se aplică și cerințele prevăzute la art. 35 alin. (3).

(10) În cazul desfășurării unui program de ameliorare cu animale de reproducție de rasă pură pentru comerțul și introducerea în țară a animalelor de rasă pură și a materialului germinativ provenit de la acestea, autoritatea competentă pentru ameliorare respectă aceleași condiții ca și societățile de ameliorare.

Capitolul VI. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE DEȚINĂTORILOR DE ANIMALE, ALE SOCIETĂȚILOR DE AMELIORARE ȘI ALE EXPLOATAȚIILOR DE AMELIORARE

Articolul 23. Drepturile deținătorilor de animale care participă la un program de ameliorare

(1) Deținătorii de animale participă la un program de ameliorare în următoarele condiții:

- a) animalele lor de reproducție se află în exploatații amplasate pe teritoriul geografic al programului de ameliorare respectiv;
- b) animalele lor de reproducție aparțin rasei care face obiectul programului de ameliorare respectiv, în cazul animalelor de reproducție de rasă pură, sau, în cazul porcilor de reproducție hibridi, aceștia aparțin rasei, liniei sau hibridului care face obiectul programului de ameliorare respectiv.

(2) Deținătorii de animale care participă la un program de ameliorare au următoarele drepturi:

- a) de a înscrie animalele de reproducție de rasă pură în secțiunea principală a registrului genealogic stabilit pentru rasa respectivă de o societate de ameliorare;
- b) de a înregistra animalele lor într-o secțiune suplimentară a registrului genealogic stabilit pentru rasa respectivă de o societate de ameliorare;
- c) de a înregistra porcii lor de reproducție hibridi în registrul zootehnic stabilit pentru rasa, linia sau hibridul respectiv de o exploatație de ameliorare;
- d) de a participa la bonitarea animalelor;
- e) de a li se emite un certificat zootehnic;
- f) de a furniza, la cerere, rezultatele actualizate ale bonității animalelor de reproducție, dacă aceste rezultate sunt disponibile;
- g) de a avea acces la toate celelalte servicii legate de programul de ameliorare respectiv, oferite de societatea de ameliorare sau exploatația de ameliorare;
- h) de a deveni membri ai societății de ameliorare sau ai exploatației de ameliorare;
- i) de a participa la definirea și dezvoltarea programului de ameliorare respectiv.

Articolul 24. Drepturile și obligațiile societăților de ameliorare și ale exploatațiilor de ameliorare

(1) Societățile de ameliorare și exploatațiile de ameliorare au următoarele drepturi:

- a) de a avea autonomie în definirea și desfășurarea programelor lor de ameliorare;

b) de a-i exclude pe deținătorii de animale de la participarea la un program de ameliorare dacă aceștia nu respectă normele stabilite de programul de ameliorare respectiv sau condițiile stabilite prin normele de procedură prevăzute la art. 18 alin. (2);

c) de a le retrage deținătorilor de animale calitatea de membru în cazul în care aceștia nu îndeplinesc condițiile stabilite prin normele de procedură prevăzute la art. 18 alin. (2);

d) de a încheia un contract de prestări servicii cu o parte terță recunoscută de Agenție pentru gestionarea programului lor de ameliorare, inclusiv pentru testarea performanțelor sau evaluarea genetică a animalelor.

(2) Societatea de ameliorare și exploatarea de ameliorare sunt responsabile de soluționarea pe cale amiabilă a litigiilor ce apar între deținătorii de animale, precum și între deținătorii de animale, pe de o parte, și societatea de ameliorare/exploatarea de ameliorare, pe de altă parte, în cursul desfășurării unui program de ameliorare, iar în caz de imposibilitate de a soluționa un litigiu pe cale amiabilă, acesta este soluționat prin intermediul instanței de judecată.

Capitolul VII. ÎNSCRIEREA ANIMALELOR DE REPRODUCȚIE ÎN REGISTRELE GENEALOGICE ȘI ZOOTEHNICE ȘI ACCEPTAREA PENTRU REPRODUCȚIE

Articolul 25. Structura registrelor genealogice

Registrele genealogice trebuie să conțină o secțiune principală și, dacă aceasta este menționat în programul de ameliorare, pot conține una sau mai multe secțiuni suplimentare.

Articolul 26. Secțiunea principală a registrelor genealogice

(1) Secțiunea principală a registrelor genealogice se subdivizează în clase pe baza calităților animalelor și în funcție de vârsta ori sexul animalelor, cu condiția ca aceste clase să fie, de asemenea, divizate în funcție de calitățile animalelor.

(2) Societățile de ameliorare stabilesc proceduri pentru înscrierea animalelor de reproducție de rasă pură în diferite clase.

(3) Înainte de a fi înscrise într-o anumită clasă specifică din secțiunea principală, animalele de reproducție de rasă pură trebuie să fie supuse testării performanțelor sau evaluării genetice, sau oricărei alte evaluări descrise în programul de ameliorare.

(4) În cazul în care programul de ameliorare stabilește condiții suplimentare de înscriere în secțiunea principală a registrului genealogic, în afara celor stabilite la art.

28, societatea de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare stabilește, în secțiunea principală, cel puțin o clasă în care se înscriu, la cererea deținătorului de animale, animalele de reproducție de rasă pură care îndeplinesc numai condițiile art. 28 și 35.

Articolul 27. Înscrierea animalelor de reproducție de rasă pură în secțiunea principală a registrului genealogic

(1) La cererea deținătorilor de animale, societățile de ameliorare înscriu sau înregistrează în vederea înscrierii în secțiunea principală a registrului genealogic orice animale de reproducție de rasă pură din rasa care face obiectul programului de ameliorare, cu condiția că aceste animale îndeplinesc cerințele stabilite la art. 33 și sunt descendenți ai unor animale de reproducție sau provin din materialul germinativ al acestora.

(2) Societățile de ameliorare nu refuză înscrierea în secțiunea principală a registrului genealogic a unui animal de reproducție de rasă pură pe motiv că acesta este deja înscris în secțiunea principală a unui alt registru genealogic pentru aceeași rasă sau, în cazul unui program de încrucișare desfășurat pe animale de reproducție de rasă pură din specia ecvină, pentru o rasă diferită, stabilit de o altă societate de ameliorare recunoscută.

(3) Dacă secțiunea principală a registrului genealogic este împărțită în clase, societatea de ameliorare înscrie animalele de reproducție de rasă pură care îndeplinesc criteriile de înscriere în secțiunea principală în clasa care corespunde calităților animalelor respective.

Articolul 28. Cerințe privind înscrierea animalelor în registrul genealogic

(1) Pentru a fi înscris într-un registru genealogic, animalul trebuie să întrunească următoarele criterii de filiație:

a) în cazul speciilor bovină, porcină, ovină și caprină, animalul este descendent din părinți și bunici înscriși în secțiunea principală a unui registru genealogic al aceleiași rase;

b) în cazul speciei ecvină, animalul este descendent din părinți înscriși în secțiunea principală a unui registru genealogic al aceleiași rase;

c) pedigreeul animalului se stabilește în conformitate cu normele stabilite în programul de ameliorare;

d) animalul este identificat în conformitate cu normele stabilite în programul de ameliorare;

e) în cazul comercializării sau al introducerii în țară a animalului și în cazul în care se intenționează ca acesta să fie înscris sau înregistrat într-un registru genealogic, animalul respectiv este însoțit de un certificat zootehnic;

f) în cazul în care animalul este obținut dintr-un material germinativ comercializat sau introdus în țară și în cazul în care se intenționează ca acest animal să fie înscris sau înregistrat într-un registru genealogic, materialul germinativ respectiv este însoțit de un certificat zootehnic.

(2) O societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare pe animale de reproducție de rasă pură din specia ecvină înscrie în secțiunea principală a registrului genealogic un animal de reproducție de rasă pură din specia ecvină:

a) care, în cazul încrucișării, este înscris în secțiunea principală a unui registru genealogic al unei alte rase, cu condiția ca cealaltă rasă și criteriile de înscriere a acestui animal să fie stabilite în programul de ameliorare;

b) care, în cazul filiației, aparține unei linii specifice de armăsari sau unei familii specifice de iepe dintr-o rasă diferită, cu condiția ca aceste linii și familii și criteriile de înscriere a acestui animal să fie stabilite în programul de ameliorare.

(3) O societate de ameliorare care înscrie în registrul său genealogic un animal de reproducție de rasă pură din specia ecvină care a fost deja înscris într-un alt registru genealogic, înființat de o altă societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare, înscrie acest animal folosind numărul său de identificare, care asigură caracterul unic și continuu al identificării animalului în cauză, precum și aceeași denumire, menționând codul țării de origine a animalului.

Articolul 29. Secțiunile suplimentare ale registrului genealogic

Societățile de ameliorare stabilesc una sau mai multe secțiuni suplimentare ale registrului genealogic pentru animale din aceeași specie care nu sunt eligibile pentru a fi înscrise în secțiunea principală, cu condiția ca cerințele stabilite în programul de ameliorare să permită înscrierea descendenților acestor animale în secțiunea principală în conformitate cu normele stabilite la:

a) art. 32 alin. (3) și (4) lit. a), în cazul femelelor din speciile bovină, porcină, ovină și caprină;

b) art. 32 alin. (5), în cazul animalelor ce aparțin raselor pe cale de dispariție din speciile bovină, porcină, ovină și caprină sau din rasele ovine rustice; sau

c) art. 32 alin. (4) lit. b), în cazul masculilor și femelelor din specia ecvină.

Articolul 30. Înregistrarea animalelor în secțiunile suplimentare ale

registriului genealogic

(1) Condițiile de înregistrare a animalelor într-o secțiune suplimentară a registriului genealogic sunt următoarele:

- a) animalul este identificat în conformitate cu normele stabilite în programul de ameliorare;
- b) animalul îndeplinește caracteristicile rasei prevăzute în programul de ameliorare;
- c) animalul întrunește cel puțin cerințele minime de performanță, stabilite în programul de ameliorare, în ceea ce privește acele caracteristici pentru care sunt testate animalele de reproducție de rasă pură înscrise în secțiunea principală.

(2) Societatea de ameliorare aplică cerințe diferite în ceea ce privește conformitatea cu caracteristicile rasei, conform alin. (1) lit. b), sau cerințele de performanță, conform alin. (1) lit. c), în funcție de următoarele aspecte:

- a) animalul aparține unei rase, deși originile sale nu sunt cunoscute; sau
- b) animalul a fost obținut printr-un program de încrucișare menționat în programul de ameliorare.

Articolul 31. Înscierea animalelor în secțiunea principală a registriului genealogic în cazul creării unei rase noi sau al reconstituirii unei rase dispărute

(1) În cazul în care o societate de ameliorare desfășoară un program de ameliorare pentru o rasă pentru care nu există un registru genealogic, aceasta înscrie în secțiunea principală a unui registru genealogic nou-înființat animalele de reproducție de rasă pură sau descendenții din animale de reproducție de rasă pură din rase diferite sau orice animal care, potrivit societății de ameliorare, respectă caracteristicile noii rase și îndeplinește cerințele minime de performanță prevăzute în programul de ameliorare.

(2) Societățile de ameliorare care intenționează să creeze o rasă nouă, în programul lor de ameliorare:

- a) stabilesc o perioadă adecvată pentru înființarea noului registru genealogic, care să țină cont de intervalul dintre generații pentru specia în cauză;
- b) menționează orice registru genealogic existent în care au fost înscrise pentru prima oară după naștere animalele de reproducție de rasă pură sau părinții lor, precum și numărul de înregistrare inițial din registrul genealogic respectiv.

(3) Societățile de ameliorare care intenționează să creeze o rasă nouă identifică în sistemul lor de înregistrare a pedigrului animalele pe care le consideră sursa pentru asigurarea materialelor de reproducere a rasei.

(4) Noua rasă primește un nume care să nu poată fi confundat cu numele unei rase deja existente.

(5) Pentru reconstituirea unei rase dispărute sau care prezintă un risc mare de dispariție, Agenția stabilește condiții pentru a-i înscrie în secțiunea principală a registrului genealogic pe descendenții din animalele de reproducție de rasă pură din rasa care urmează a fi reconstituită sau animalele de reproducție de rasă pură sau pe descendenții din animale de reproducție de rasă pură din alte rase, care intervin în reconstituirea rasei respective, sau orice animal care respectă caracteristicile rasei ce urmează a fi reconstituită și îndeplinește cerințele minime de performanță prevăzute în programul de ameliorare.

(6) Societățile de ameliorare care intenționează să reconstituie o rasă dispărută, în programul lor de ameliorare:

a) stabilesc o perioadă adecvată de înființare sau reînființare a registrului genealogic respectiv, care să țină cont de rasa care urmează a fi reconstituită;

b) menționează orice registru genealogic existent în care au fost înscrise animalele de reproducție de rasă pură sau părinții lor, precum și numărul de înregistrare inițial din registrul genealogic respectiv.

(7) Societatea de ameliorare care intenționează să reconstituie o rasă dispărută identifică în sistemul de înregistrare al pedigrurilor animalele considerate sursă pentru asigurarea materialelor de reproducere a rasei respective.

(8) Societatea de ameliorare care intenționează să creeze o rasă nouă ori să reconstituie o rasă dispărută elaborează un plan detaliat pentru crearea sau reconstituirea rasei respective în programul său de ameliorare.

(9) În cazul creării unei rase noi sau al reconstituirii unei rase dispărute în conformitate cu prezentul articol, Agenția publică această informație pe pagina sa web oficială și include societatea de ameliorare respectivă în lista prevăzută la art. 16 alin. (11).

Articolul 32. Înregistrarea animalelor în secțiunile suplimentare și înscrierea descendenților în secțiunea principală a registrului genealogic

(1) La cererea deținătorilor de animale, în secțiunea suplimentară a registrului genealogic se înregistrează animalele din specia care face obiectul programului de ameliorare, care nu sunt eligibile pentru a fi înscrise în secțiunea principală, cu

condiția ca animalele respective să îndeplinească condițiile stabilite la alin. (3), (4) și (5).

(2) La cererea deținătorilor de animale, în secțiunea principală a registrului genealogic se înscriu descendenții animalelor menționate la alin. (1) dacă aceștia îndeplinesc condițiile stabilite la alin. (3), (4) și (5).

(3) Descendenții din prima generație proveniți dintr-o femelă bovină, porcină, ovină sau caprină și dintr-un mascul de reproducție de rasă pură înscris în secțiunea principală a unui registru genealogic al aceleiași rase sunt animale de rasă pură eligibile pentru a fi înscrise în secțiunea principală a unui registru genealogic și se înscriu în secțiunea principală a registrului genealogic corespunzător.

(4) La cererea deținătorilor de animale, societățile de ameliorare înscriu în secțiunea principală a registrului genealogic pe descendenții animalelor de rasă pură înregistrați în secțiunile suplimentare ale acestuia cu respectarea următoarelor condiții:

a) pentru speciile bovină, porcină, ovină și caprină, femela trebuie să fie descendentă din mamă și bunică maternă care sunt înregistrate într-o secțiune suplimentară a unui registru genealogic pentru aceeași rasă sau dintr-un tată și doi bunici care sunt înscrși în secțiunea principală a unui registru genealogic pentru aceeași rasă;

b) pentru specia ecvină, animalul îndeplinește condițiile de înscriere în secțiunea principală a unui registru genealogic prevăzute pentru masculii și femelele descendente din animale înscrise în secțiunea principală, conform programului de ameliorare.

(5) Societatea de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare a animalelor de rasă pură dintr-o rasă pe cale de dispariție din speciile bovină, porcină, ovină sau caprină ori dintr-o rasă rustică de ovine notifică Agenția cu privire la înscrierea în secțiunea principală a registrului său genealogic a unui animal descendent din părinți și bunici înscrși în secțiunile principale sau înregistrați în secțiunile suplimentare ale unui registru genealogic pentru rasa respectivă.

(6) Ca urmare a notificării, Agenția verifică:

a) motivul desfășurării programului de ameliorare menționat la alin. (5), în special dovada faptului că nu sunt disponibili pentru reproducere masculii de reproducție de rasă pură din rasa respectivă;

b) dacă a fost creată una sau mai multe secțiuni suplimentare în registrul genealogic;

c) informațiile în temeiul cărora societatea de ameliorare înscrie sau înregistrează animalele în secțiunile principale sau suplimentare ale registrului genealogic și dacă

aceste informații sunt stabilite în programul de ameliorare.

(7) Agenția include rasele de animale în listele prevăzute la art. 16 alin. (11).

Articolul 33. Acceptarea animalelor de reproducție de rasă pură și a materialului germinativ provenit de la acestea pentru reproducere

(1) Societatea de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare pentru o rasă acceptă următoarele:

a) pentru montă naturală – orice animale de reproducție de rasă pură din rasa respectivă;

b) pentru însămânțare artificială – materialul seminal colectat de la animalele de reproducție de rasă pură din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină care au fost supuse evaluării genetice;

c) pentru transferul de embrioni – ovulele colectate și utilizate pentru producerea de embrioni in vitro și de embrioni obținuți in vivo, concepuți cu ajutorul materialului seminal menționat la lit. b), cu condiția ca aceste ovule și acești embrioni să fie colectați de la animalele de reproducție de rasă pură din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină care au fost supuse unor teste de performanță sau unei evaluări genetice;

d) pentru testarea masculilor de reproducție de rasă pură din speciile bovină, porcină, ovină sau caprină – materialul seminal colectat de la animale de reproducție de rasă pură care nu au fost supuse unor teste de performanță sau unei evaluări genetice, cu condiția ca materialul seminal respectiv să fie folosit exclusiv în scopul testării respectivilor masculi de reproducție de rasă pură, în limitele cantitative necesare pentru a permite societății de ameliorare respective să efectueze astfel de teste.

(2) În cazul animalelor de reproducție de rasă pură din specia ecvină, o societate de ameliorare poate interzice sau limita utilizarea uneia sau mai multor tehnici de reproducție menționate la alin. (1) ori utilizarea de animale de reproducție de rasă pură pentru una sau mai multe dintre aceste tehnici de reproducție, inclusiv utilizarea materialului lor germinativ, cu condiția ca această interdicție sau limitare să fie specificată în programul de ameliorare.

(3) În cazul rasei pe cale de dispariție, Agenția interzice sau restricționează utilizarea unui animal de reproducție de rasă pură din rasa respectivă, inclusiv a materialului germinativ provenit de la acesta, dacă această utilizare ar compromite conservarea sau diversitatea genetică a rasei respective.

(4) Materialul seminal menționat la alin. (1) lit. d), colectat de la masculii de reproducție de rasă pură înscriși în secțiunea principală a unui registru genealogic ținut de o societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare, este acceptat și de către o altă societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare pe aceeași rasă pentru bonitatea în aceleași condiții și limite cantitative ca cele aplicate propriilor masculi de reproducție de rasă pură.

(5) Materialul germinativ provenit de la animalele de reproducție de rasă pură se colectează, se produce, se prelucrează și se depozitează într-un centru de colectare /de depozitare a materialului seminal.

(6) Prin derogare de la alin. (1) lit. b) și c), atunci când un program de ameliorare urmărește conservarea unei rase sau conservarea diversității genetice existente în cadrul unei rase, testarea performanțelor sau evaluarea genetică se efectuează numai dacă programul de ameliorare respectiv impune obligația de a efectua o astfel de testare a performanțelor sau evaluare genetică.

Articolul 34. Metode de verificare a identității

(1) Societățile de ameliorare prevăd, în programele lor de ameliorare, cerința ca animalele de reproducție de rasă pură din speciile bovină, ovină, caprină sau ecvină să fie identificate prin analiza grupei sanguine sau prin orice altă metodă adecvată care oferă cel puțin același grad de certitudine ca analiza ADN-ului, atunci când animalele de reproducție de rasă pură sunt utilizate pentru colectarea de material seminal, pentru însămânțare artificială.

(2) Atunci când animalele de reproducție din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină sunt utilizate pentru colectarea de ovule și embrioni și atunci când animalele de reproducție din specia porcină sunt utilizate pentru colectarea de material seminal pentru însămânțarea artificială, animalele respective se identifică prin una dintre metodele menționate la alin. (1).

Articolul 35. Cerințe suplimentare pentru societățile de ameliorare care înființează registre genealogice pentru animale de reproducție de rasă pură din specia ecvină

(1) Animalele de reproducție de rasă pură din specia ecvină sunt identificate prin sistemul de identificare a animalelor de reproducție și sunt înscrise într-un registru genealogic numai atunci când acestea sunt identificate într-o adeverință de montă și atunci când programul de ameliorare impune acest lucru, ca mânz sub iapa- mamă.

(2) În cazul în care animalele de reproducție de rasă pură din specia ecvină sunt identificate prin orice altă metodă adecvată, care oferă cel puțin același grad de certitudine ca o adeverință de montă, cum ar fi controlul filiației pe baza analizei ADN-

ului sau a analizei grupelor sanguine, societatea de ameliorare înscrie animalele respective în registrul genealogic.

(3) Programele de ameliorare desfășurate pe animale de reproducție de rasă pură aparținând unei rase din specia ecvină, pe lângă cerințele prevăzute la art. 20, mai conțin următoarele cerințe:

a) condiții pentru înscrierea în secțiunea principală a registrului genealogic a animalelor de reproducție de rasă pură dintr-o altă rasă sau dintr-o linie specifică de armăsari sau dintr-o familie de iepe aparținând acestei alte rase;

b) în cazul în care programul de ameliorare interzice sau limitează utilizarea uneia sau mai multor tehnici de reproducție ori utilizarea animalelor de reproducție de rasă pură pentru una sau mai multe tehnici de reproducție, informații privind această interdicție sau limitare;

c) norme cu privire la emiterea de adeverințe de montă sau la utilizarea altor metode adecvate, dacă programul de ameliorare impune acest lucru, identificarea ca mânăz sub iapa-mamă.

(4) În cazul în care o societate de ameliorare declară Agenției că registrul genealogic pe care l-a înființat este registrul genealogic de origine al rasei vizate de programul său de ameliorare, societatea de ameliorare respectivă îndeplinește următoarele condiții:

a) în momentul depunerii cererii de recunoaștere, demonstrează că nu există o altă societate de ameliorare recunoscută care a înființat un registru genealogic pentru aceeași rasă și desfășoară un program de ameliorare pentru rasa respectivă;

b) cooperează cu societățile de ameliorare care dețin un registru genealogic filial pentru rasa vizată de programul său de ameliorare și informează societățile de ameliorare respective cu privire la orice modificare a principiilor programului său de ameliorare;

c) pune la dispoziția publicului informația privind principiile programului său de ameliorare.

(5) În cazul în care o societate de ameliorare declară Agenției că registrul genealogic pe care l-a înființat este un registru genealogic filial pentru rasa vizată de programul său de ameliorare, societatea de ameliorare respectivă îndeplinește următoarele condiții:

a) include în programul său propriu de ameliorare principiile stabilite de societatea de ameliorare de bază, care deține registrul genealogic de origine pentru aceeași rasă;

b) pune la dispoziția publicului informația privind utilizarea principiilor stabilite de societatea de ameliorare de bază, precum și sursa acestora;

c) instituie mecanisme pentru a asigura adaptările necesare ale normelor stabilite în programul său de ameliorare la modificările operate în programul de ameliorare al societății de ameliorare de bază, care deține registrul genealogic de origine al rasei.

Articolul 36. Înregistrarea porcilor de reproducție hibridi în registrele zootehnice

(1) Exploatarea de ameliorare înregistrează, în registrul său zootehnic, la cererea deținătorilor de animale, porci de reproducție hibridi din aceeași rasă, linie sau hibrid care îndeplinesc cerințele stabilite la alin. (3).

(2) Exploatarea de ameliorare nu refuză înregistrarea în registrul său zootehnic a porcilor de reproducție hibridi înregistrați în conformitate cu alin. (3) într-un registru zootehnic înființat pentru aceeași rasă, linie sau hibrid de o altă exploatare de ameliorare.

(3) Pentru a fi înregistrat într-un registru zootehnic, animalul de reproducție trebuie să întrunească următoarele cerințe:

a) porcul de reproducție hibrid este descendent din părinți și bunici înscrși în registre genealogice sau înregistrați în registre zootehnice;

b) porcul de reproducție hibrid este identificat după naștere în conformitate cu normele stabilite în programul de ameliorare;

c) genealogia porcului de reproducție hibrid este stabilită în conformitate cu normele stabilite de programul de ameliorare;

d) porcul de reproducție hibrid este însoțit de un certificat zootehnic.

Articolul 37. Acceptarea porcilor de reproducție hibridi și a materialului germinativ provenit de la aceștia pentru reproducere

(1) Exploatarea de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare pe porci de reproducție hibridi acceptă următoarele:

a) pentru montă naturală – orice porc de reproducție hibrid de aceeași rasă, linie sau hibrid;

b) pentru însămânțare artificială – materialul seminal provenit de la porci de reproducție hibridi care au fost supuși testării performanțelor și evaluării genetice;

c) pentru transferul de embrioni – ovulele colectate și utilizate pentru producerea de embrioni in vitro și de embrioni obținuți in vivo, concepuți cu ajutorul materialului seminal menționat la lit. b), cu condiția ca ovulele și embrionii în cauză să fie colectați de la porci de reproducție hibridi care au fost supuși testării performanțelor sau evaluării genetice;

d) pentru testarea unor porci masculi de reproducție hibridi – materialul seminal colectat de la acești porci de reproducție hibridi care nu au fost supuși unor teste de performanță sau unei evaluări genetice, cu condiția ca materialul seminal respectiv să fie folosit exclusiv în scopul testării respectivilor porci de reproducție hibridi, în limita cantităților necesare pentru ca exploatarea de ameliorare în cauză să efectueze astfel de teste.

(2) Porcii masculi de reproducție hibridi înregistrați într-un registru zootehnic, precum și materialul seminal provenit de la aceștia sunt acceptați de o altă exploatare de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare privind aceeași rasă, linie sau același hibrid pentru bonitarea în aceleași condiții și restricții cantitative ca cele aplicate propriilor porci de reproducție hibridi.

(3) Materialul germinativ provenit de la porcii de reproducție hibridi se colectează, se produce, se prelucrează și se depozitează la centrele de colectare/de depozitare a materialului seminal sau de către echipele de colectare/de producere a embrionilor.

Articolul 38. Înscierea în registrele genealogice sau în registrele zootehnice a animalelor de reproducție introduse în Republica Moldova și a descendenților obținuți din materialul germinativ al acestora

La cererea unui deținător de animale, o societate de ameliorare sau o exploatare de ameliorare înscrie în secțiunea principală a registrului său genealogic sau înregistrează în registrul zootehnic orice animale de reproducție introduse în Republica Moldova și pe descendenții obținuți din materialul germinativ al acestora, introduși în Republica Moldova, în cazul în care:

a) animalul de reproducție sau animalele donatoare de material germinativ sunt înscrise într-un registru genealogic sau înregistrate într-un registru zootehnic al unui organism de ameliorare din țara de expediție;

b) materialul germinativ îndeplinește condițiile prevăzute la art. 33 alin. (1) sau (2), dacă programul de ameliorare desfășurat de societatea de ameliorare sau exploatarea de ameliorare impune acest lucru;

c) animalul de reproducție îndeplinește caracteristicile rasei sau, în cazul unui porc de reproducție hibrid, caracteristicile rasei, liniei sau ale hibridului, stabilite în programul de ameliorare desfășurat de societatea de ameliorare sau de exploatarea de

ameliorare;

d) organismul de ameliorare din țara de expediere a animalului este inclus în lista organismelor de ameliorare acceptate pentru introducerea în Republica Moldova a animalelor de reproducție pentru reproducere, prevăzută la art. 58.

Capitolul VIII. BONITAREA

Articolul 39. Cerințe privind efectuarea bonității

(1) Bonitarea se efectuează în conformitate cu cerințele prevăzute de:

a) metodele acceptate din punct de vedere științific, înscrise în instrucțiunile de bonitare și cerințele prevăzute la art. 40 și 42, în cazul animalelor de reproducție de rasă pură din speciile bovină, porcină, ovină și caprină și al porcilor de reproducție hibridi;

b) programul de ameliorare desfășurat de societatea de ameliorare respectivă și cerințele prevăzute la art. 35, în cazul animalelor de reproducție de rasă pură din specia ecvină.

(2) Bonitarea animalelor de reproducție de rasă pură din speciile bovină, ovină și caprină se efectuează luând în considerare:

a) metodele prevăzute de progresele științifice, înscrise în instrucțiunile de bonitare aprobate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;

b) metodele prevăzute de progresele tehnice; sau

c) necesitatea de a conserva resursele genetice prețioase.

(3) În caz de necesitate, societatea de ameliorare sau exploatarea de ameliorare încheie un contract de prestări servicii cu o parte terță pentru a efectua bonitarea.

(4) Pentru a efectua testarea performanțelor sau evaluarea genetică a animalelor de reproducție, părțile terțe trebuie să fie acceptate de către Agenție prin intermediul Comisiei de ameliorare.

(5) Societățile de ameliorare, exploatarea de ameliorare și părțile terțe desemnate care efectuează bonitarea trebuie să dețină:

a) echipamentele necesare pentru efectuarea bonității;

b) personal calificat corespunzător pentru efectuarea bonității.

(6) Agenția publică pe pagina web oficială informația referitoare la societățile de ameliorare, exploatațiile de ameliorare și părțile terțe responsabile de efectuarea bonității.

(7) Societatea de ameliorare, exploatația de ameliorare sau partea terță care efectuează bonitarea furnizează, la cererea Agenției, următoarele informații:

a) evidența tuturor datelor rezultate din bonitare, referitoare la animalele de reproducție din exploatații în care se cresc animale de reproducție;

b) detalii privind metodele de înregistrare a caracterelor;

c) detalii privind modelul de descriere a performanțelor, utilizat pentru analiza rezultatelor testării performanțelor;

d) detalii privind metoda statistică utilizată pentru analiza rezultatelor testării performanțelor pentru fiecare caracter evaluat;

e) detalii privind parametrii genetici utilizați pentru fiecare caracter evaluat, inclusiv, dacă este cazul, detalii privind evaluarea genomică.

(8) Societatea de ameliorare, exploatația de ameliorare sau partea terță pune la dispoziția publicului și actualizează rezultatele evaluării genetice a animalelor de reproducție al căror material seminal este utilizat pentru însămânțare artificială.

Articolul 40. Cerințe față de testarea performanțelor

(1) Testarea performanțelor animalelor de reproducție se realizează în baza unuia sau mai multora dintre următoarele sisteme de testare a performanței stabilite în conformitate cu metodele acceptabile din punct de vedere științific, potrivit cu principiile zootehnice:

a) testarea performanțelor individuale proprii ale animalelor de reproducție sau testarea performanțelor animalelor de reproducție pe baza descendenților, fraților/surorilor sau colateralilor acestora în stațiuni de testare;

b) testarea performanțelor individuale proprii ale animalelor de reproducție sau testarea performanțelor animalelor de reproducție pe baza descendenților, fraților/surorilor sau colateralilor acestora, sau pe baza altor animale înrudite, la ferme;

c) testarea performanțelor prin intermediul datelor culese de exploatație sau de alți operatori;

d) testarea performanțelor grupurilor contemporane de animale de reproducție.

(2) Testarea performanțelor animalelor de reproducție se efectuează într-un sistem ce permite realizarea unei comparații valabile între animalele de reproducție, descendenții, frații/surorile sau colaterali acestora care urmează să fie testați în stațiunile de testare sau la ferme.

(3) În cadrul testării performanțelor, animalele de reproducție sunt selectate în mod imparțial și nu sunt tratate în mod selectiv.

(4) În cazul testării performanțelor animalelor de reproducție la ferme, acestea sunt repartizate între ferme astfel încât să se permită realizarea unei comparații valabile între animalele de reproducție testate.

(5) Societățile de ameliorare și exploatațiile de ameliorare care aplică sisteme de testare a performanțelor în stațiuni de testare stabilesc, în cadrul unui protocol de testare: condițiile de admitere a animalelor de reproducție, informațiile privind identitatea și rezultatele anterioare relevante ale testării performanțelor animalelor participante, caracteristicile care trebuie înregistrate, metodele de testare folosite și orice alte informații relevante.

(6) Datele colectate conform alin. (1) lit. c) din prezentul articol se înregistrează și se includ în evaluarea genetică numai atunci când acestea sunt validate în conformitate cu cerințele menționate la art. 39 alin. (1) lit. a).

Articolul 41. Caracteristicile care se înscriu în programul de ameliorare

(1) Societățile de ameliorare și exploatațiile de ameliorare definesc, în cadrul programelor lor de ameliorare, caracteristicile care trebuie înregistrate în legătură cu obiectivele de selecție a animalelor.

(2) Atunci când trebuie înregistrate caracteristici legate de producția de lapte, se înregistrează date referitoare la producția de lapte, caracteristicile compoziției laptelui și alte caracteristici relevante, stabilite de metodele menționate la art. 39 alin. (1) lit. a).

(3) Atunci când trebuie înregistrate caracteristici legate de producția de carne, se înregistrează date referitoare la caracteristicile legate de producția de carne și alte caracteristici relevante, stabilite de cerințele menționate la art. 39 alin. (1) lit. a).

(4) În programul de ameliorare se înregistrează caracteristici specifice rasei și speciei, precum conformația corpului, fertilitatea, ușurința la parturiție, caracteristici legate de sănătate, viabilitatea descendenților, longevitatea, calitatea fibrei, eficiența la hrănire, docilitatea, sustenabilitatea, stabilite de metodele menționate la art. 39 alin. (1) lit. a), și orice alte caracteristici relevante legate de obiectivele de selecție ale programului de ameliorare.

(5) Datele colectate referitoare la caracteristicile menționate la alin. (2), (3) și (4) sunt incluse în evaluarea genetică numai atunci când sunt generate pe baza unui sistem de înregistrare specificat în programul de ameliorare.

(6) În programul de ameliorare se înscriu informații privind sistemele de testare a performanțelor aplicate, protocolul de testare aplicat și, dacă este relevant, metoda aplicată pentru validarea rezultatelor testării.

(7) Evaluarea genetică privind caracteristicile menționate la alin. (2), (3) și (4) se face cu asigurarea faptului că, la sfârșitul evaluării, pot fi estimate valori de ameliorare fiabile pentru aceste caracteristici.

Articolul 42. Cerințe față de evaluarea genetică

(1) Evaluarea genetică a animalelor de reproducție include caracterele relevante legate de producție și cele care nu sunt legate de producție, care se referă la obiectivele de selecție stabilite de programele de ameliorare.

(2) Evaluarea genetică include numai caracteristicile menționate la art. 40.

(3) Valorile de ameliorare ale animalelor de reproducție se estimează în conformitate cu cerințele menționate la art. 39 alin. (1) și includ:

a) date referitoare la animalele de reproducție, colectate prin intermediul testării performanțelor;

b) informații genomice colectate privind animalele de reproducție;

c) date dobândite prin orice altă metodă în conformitate cu cerințele menționate la art. 39 alin. (1); sau

d) o combinație de informații și date menționate la lit. a), b) și c) din prezentul alineat.

(4) Metodele statistice utilizate pentru evaluarea genetică sunt conforme cu cerințele menționate la art. 39 alin. (1). Aceste metode statistice garantează faptul că evaluarea genetică nu este influențată de principalele efecte de mediu sau de structura datelor și iau în calcul toate informațiile disponibile cu privire la animalul de reproducție, descendenții, frații/surorile și colateralii acestuia, precum și alte animale înrudite cu acesta, în funcție de sistemul de testare a performanțelor.

(5) Fiabilitatea tuturor valorilor de ameliorare estimate pentru animalele de reproducție se calculează în conformitate cu cerințele menționate la art. 39 alin. (1).

(6) Atunci când se publică valorile de ameliorare estimate pentru animalele de reproducție, se indică fiabilitatea acestor valori și data evaluării.

(7) Masculii de reproducție de rasă pură din specia bovină destinați pentru a fi utilizați la însămânțarea artificială sunt supuși evaluării genetice.

(8) Evaluarea genetică a masculilor de reproducție de rasă pură din specia bovină destinați pentru a fi utilizați la însămânțarea artificială se realizează pentru principalele caracteristici de producție legate de programul de ameliorare.

(9) Valorile de ameliorare legate de caracteristicile masculilor de reproducție de rasă pură din specia bovină destinați pentru a fi utilizați la însămânțarea artificială se publică pe pagina web a societății de ameliorare sau pagina web a părții terțe, cu excepția celor referitoare la animalele menționate la art. 33 alin. (1) lit. d).

(10) În cazul masculilor de reproducție de rasă pură din specia bovină destinați pentru a fi utilizați la însămânțarea artificială, fiabilitatea minimă a valorilor de ameliorare este de cel puțin:

a) în cazul taurilor care aparțin raselor de lapte (inclusiv raselor mixte) – 0,5 pentru principalele caracteristici legate de producția de lapte sau pentru principalii indici compuși care combină valorile de ameliorare estimate pentru mai multe caracteristici individuale;

b) în cazul taurilor care aparțin raselor de carne (inclusiv raselor mixte) – 0,3 pentru principalele caracteristici legate de producția de carne sau pentru principalii indici compuși care combină valorile de ameliorare estimate pentru mai multe caracteristici individuale.

(11) Cerințele privind valorile minime de fiabilitate menționate la alin. (10) nu se aplică masculilor de reproducție de rasă pură din specia bovină care:

a) sunt folosiți în scopul testării în limita cantităților necesare pentru ca o societate de ameliorare să desfășoare astfel de teste, după cum se menționează la art. 33 alin. (1) lit. d);

b) participă la un program de ameliorare ce prevede testarea performanțelor sau evaluarea genetică și care urmărește conservarea unei rase sau conservarea diversității genetice în cadrul unei rase.

(12) Masculii de reproducție de rasă pură din specia bovină evaluați genomic sunt considerați corespunzători pentru însămânțare artificială dacă evaluarea lor genomică este:

a) validată în conformitate cu metodele menționate la art. 39 alin. (1) lit. a) pentru fiecare caracteristică evaluată genomic;

b) revalidată pentru fiecare dintre aceste caracteristici la intervale regulate de timp sau în cazul în care intervin modificări majore ale evaluării genomice sau genetice ori modificări majore în populația de referință.

(13) Societatea de ameliorare, exploatația de ameliorare sau, la cererea respectivei societăți de ameliorare sau exploatații de ameliorare, partea terță face publice informațiile privind defectele genetice și particularitățile animalelor de reproducție care au legătură cu programul lor de ameliorare.

Articolul 43. Emiterea, conținutul și formatul certificatului zootehnic care însoțește animalele de reproducție și materialul germinativ provenit de la acestea

(1) Deținătorii de animale care participă la un program de ameliorare solicită emiterea certificatului zootehnic pentru animalele lor de reproducție sau pentru materialul germinativ provenit de la acestea.

(2) Certificatul zootehnic care însoțește animalele de reproducție sau materialul germinativ provenit de la acestea se emite de către:

a) societatea de ameliorare sau exploatația de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare pe animalele de reproducție în cauză;

b) autoritatea competentă pentru ameliorare, în cazul în care nu există nicio societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare cu animale de reproducție de rasă pură din rasa respectivă;

c) centrul de colectare/de depozitare a materialului seminal;

d) echipa de colectare/de producere a embrionilor.

(3) Societatea de ameliorare sau exploatația de ameliorare asigură transmiterea, în termen de 30 de zile, a certificatului zootehnic, iar în caz de necesitate și în cazul complexității serviciilor prestate de societatea de ameliorare sau exploatația de ameliorare, acest termen poate fi prelungit cu cel mult 15 zile.

(4) Atunci când animalele de reproducție înscrise într-un registru genealogic al unei societăți de ameliorare sau într-un registru zootehnic al unei exploatații de ameliorare ori materialul germinativ provenit de la acestea sunt comercializate și atunci când se intenționează înscrierea animalelor de reproducție respective sau a descendenților produși din materialul germinativ respectiv într-un alt registru genealogic sau zootehnic, animalele de reproducție sau materialul germinativ în cauză sunt însoțite de un certificat zootehnic.

(5) Certificatul zootehnic trebuie să corespundă cerințelor stabilite de prezenta lege.

(6) Certificatul zootehnic emis pentru un animal de reproducție de rasă pură, pentru un porc hibrid de reproducție sau pentru materialul germinativ provenit de la aceștia include următoarele informații, dacă sunt disponibile:

a) rezultatele testării performanțelor;

b) rezultatele actualizate ale evaluării genetice;

c) particularitățile și defectele genetice, legate de programul de ameliorare, ale animalului de reproducție respectiv sau ale donatorilor materialului germinativ respectiv.

(7) Modelele certificatelor zootehnice se aprobă prin hotărâre de Guvern.

Capitolul IX. CERTIFICATUL ZOOTEHNIC

Articolul 44. Cerințe pentru comerțul cu animale de reproducție și cu materialul germinativ provenit de la acestea

(1) În cazul comercializării materialului germinativ provenit de la animale de reproducție, acesta trebuie să fie însoțit de un certificat zootehnic emis, pe baza informațiilor primite de la societatea de ameliorare sau exploatarea de ameliorare, de către un centru de colectare/de depozitare a materialului seminal sau de o echipă de colectare/de producere de embrioni.

(2) La comercializarea animalelor de reproducție înscrise într-un registru genealogic al unei societăți de ameliorare sau înregistrate într-un registru zootehnic al unei exploatarea de ameliorare nu este obligatorie însoțirea acestora de un certificat zootehnic dacă acestea sunt însoțite de documente emise de societatea de ameliorare sau exploatarea de ameliorare în cauză, care includ informațiile prevăzute la art. 43 alin. (6).

(3) În cazul comercializării materialului germinativ provenit de la animale de reproducție din speciile bovină, porcină, ovină, caprină sau ecvină nu este obligatorie însoțirea acestora de un certificat zootehnic dacă:

a) informațiile legate de donatorii materialului germinativ respectiv sunt cuprinse în alte documente sau în copiile de pe certificatul zootehnic original care însoțește materialul germinativ respectiv ori, înainte sau după trimiterea materialului germinativ respectiv, sunt puse la dispoziție, la cerere, de societatea de ameliorare sau de exploatarea de ameliorare, sau de centrul de colectare/de depozitare a materialului seminal;

b) informațiile legate de materialul seminal, ovule sau de embrioni sunt cuprinse în alte documente care însoțesc materialul seminal, ovulele sau embrionii respectivi, emise de societatea de ameliorare sau de exploatarea de ameliorare, sau de centrul de colectare/de depozitare a materialului seminal.

(4) În cazul în care rezultatele testării performanțelor sau ale evaluării genetice sunt puse la dispoziția publicului pe pagina web a societății de ameliorare, a exploatarea de ameliorare sau a centrului de colectare/de depozitare a materialului seminal, în certificatul zootehnic sau în documentele menționate la alin. (2) se face trimiterea la pagina web unde pot fi accesate aceste rezultate.

(5) În cazul comercializării animalelor de reproducție de rasă pură din specia ecvideelor nu este obligatorie însoțirea animalului de un certificat zootehnic dacă informațiile prevăzute la art. 46 alin. (1) lit. m) și n) sunt incluse în pașaportul pentru ecvidee.

Articolul 45. Titlul certificatului zootehnic

În titlul certificatului zootehnic:

a) se menționează dacă animalul este un animal de reproducție de rasă pură sau un porc de reproducție hibrid ori dacă materialul germinativ provine de la animale de reproducție de rasă pură sau de la porci de reproducție hibridi;

b) se include o referire la specia taxonomică;

c) se indică dacă transportul este destinat comerțului sau introducerii în Republica Moldova;

d) se include o trimitere la prezenta lege.

Articolul 46. Certificatele zootehnice pentru animalele de reproducție de rasă pură

(1) Certificatul zootehnic pentru animalul de reproducție de rasă pură conține următoarele informații:

a) denumirea societății de ameliorare emitente sau, în cazul introducerii în țară a animalului de reproducție de rasă pură, numele organismului de ameliorare emitent și, dacă este cazul, o trimitere la pagina web a societății de ameliorare sau a organismului de ameliorare în cauză;

b) denumirea registrului genealogic;

- c) clasa din secțiunea principală în care este înscris animalul de reproducție de rasă pură;
- d) numele rasei animalului de reproducție de rasă pură;
- e) sexul animalului de reproducție de rasă pură;
- f) numărul de înscriere în registrul genealogic („nr. din registrul genealogic”) al animalului de reproducție de rasă pură;
- g) sistemul de identificare și numărul individual de identificare acordat animalului de reproducție de rasă pură;
- h) metoda utilizată pentru verificarea identității animalului de reproducție de rasă pură folosit pentru colectarea de material seminal, ovule și embrioni și rezultatele verificării identității acestuia;
- i) data nașterii și țara de origine a animalului de reproducție de rasă pură;
- j) numele, prenumele, adresa și, dacă este cazul, adresa de e-mail a deținătorului de animale (locul nașterii animalului de reproducție de rasă pură);
- k) numele, prenumele, adresa și, dacă este cazul, adresa de e-mail a proprietarului;

l) pedigriul:

Tatăl

Nr. și secțiunea din registrul genealogic

Tatăl tatălui

Nr. și secțiunea din registrul genealogic

Mama tatălui

Nr. și secțiunea din registrul genealogic

Mama

Nr. și secțiunea din registrul genealogic

Tatăl mamei

Nr. și secțiunea din registrul genealogic

Mama mamei

Nr. și secțiunea din registrul genealogic

m) dacă sunt disponibile, rezultatele testării performanțelor și rezultatele actualizate ale evaluării genetice, menționându-se data efectuării evaluării, precum și defectele genetice și particularitățile genetice legate de programul de ameliorare, care afectează însuși animalul de reproducție de rasă pură;

n) în cazul femelelor gestante, data însămânțării sau a montei și identificarea masculului fertilizator, care poate fi menționat într-un document separat;

o) data și locul eliberării certificatului zootehnic, precum și numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei responsabile de semnarea certificatului respectiv: reprezentantul societății de ameliorare sau, în cazul introducerii în țară a animalului de reproducție de rasă pură, reprezentantul organismului de ameliorare, sau, în cazul în care nu este recunoscută nicio societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare cu astfel de animale de reproducție de rasă pură, reprezentantul autorității competente de ameliorare.

(2) În cazul în care se emit certificate zootehnice pentru un grup de animale de reproducție de rasă pură din specia porcină, informațiile menționate la alin. (1) pot fi cuprinse într-un certificat zootehnic unic, cu condiția ca animalele de reproducție de rasă pură în cauză să aibă aceeași vârstă și aceiași părinți genetici.

Articolul 47. Certificatul zootehnic pentru materialul seminal provenit de la animale de reproducție de rasă pură

Certificatul zootehnic pentru materialul seminal provenit de la animale de reproducție de rasă pură conține următoarele informații:

a) toate informațiile menționate la art. 46 privind animalul de reproducție de rasă pură care a furnizat materialul seminal;

b) informații care permit identificarea materialului seminal, numărul dozelor care urmează să fie trimise, locul și data colectării, numele, adresa și numărul de autorizare al centrului de colectare/de depozitare a materialului seminal, numele, prenumele și adresa destinatarului;

c) pentru materialul seminal destinat testării performanțelor animalelor de reproducție de rasă pură care nu au fost supuse unor astfel de testări sau evaluării genetice - numărul dozelor de material seminal, numele, prenumele și adresa societății de ameliorare sau ale părții terțe recunoscute, responsabilă cu efectuarea testelor de performanță respective în conformitate cu programul de ameliorare;

d) data și locul eliberării certificatului zootehnic, precum și numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei responsabile de semnarea certificatului respectiv: reprezentantul societății de ameliorare sau al centrului de colectare/de depozitare a materialului seminal sau, în cazul introducerii în țară a materialului seminal, reprezentantul organismului de ameliorare, sau, în cazul în care nu este recunoscută nicio societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare cu astfel de animale de reproducție de rasă pură, reprezentantul autorității competente de ameliorare.

Articolul 48. Certificatul zootehnic pentru ovule provenite de la animale de reproducție de rasă pură

Certificatul zootehnic pentru ovule provenite de la animale de reproducție de rasă pură conține următoarele informații:

- a) toate informațiile menționate la art. 46 privind femela donatoare care a furnizat ovulele;
- b) informații care permit identificarea ovulelor, numărul paietelor, locul și data colectării acestora, numele, adresa și numărul de autorizare al echipei de colectare/de producere a embrionilor, numele, prenumele și adresa destinatarului;
- c) în cazul în care există mai multe ovule într-o paietă – o indicație clară a numărului de ovule colectate de la același animal de reproducție de rasă pură;
- d) data și locul eliberării certificatului zootehnic, precum și numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei responsabile de semnarea certificatului respectiv: reprezentantul societății de ameliorare sau al echipei de colectare/de producere a embrionilor, sau, în cazul introducerii în țară a ovulelor, reprezentantul organismului de ameliorare emitent, sau, în cazul în care nu este recunoscută nicio societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare cu astfel de animale de reproducție de rasă pură, reprezentantul autorității competente de ameliorare.

Articolul 49. Certificatul zootehnic pentru embrionii proveniți de la animale de reproducție de rasă pură

Certificatul zootehnic pentru embrionii proveniți de la animale de reproducție de rasă pură conține următoarele informații:

- a) toate informațiile menționate la art. 46 privind femela donatoare și masculul fertilizator;
- b) informații care permit identificarea embrionilor, numărul paietelor, locul și data colectării sau producerii acestora, numele, adresa și numărul de autorizare al echipei

de colectare/de producere a embrionilor, numele, prenumele și adresa destinatarului;

c) în cazul în care există mai mulți embrioni într-o paletă – o indicație clară a numărului de embrioni care au aceeași ascendență;

d) data și locul eliberării certificatului zootehnic, precum și numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei responsabile de semnarea certificatului respectiv:

reprezentantul societății de ameliorare sau reprezentantul echipei de colectare/de producere a embrionilor, sau, în cazul introducerii în țară a embrionilor, reprezentantul organismului de ameliorare, sau, în cazul în care nu este recunoscută nicio societate de ameliorare care desfășoară un program de ameliorare cu astfel de animale de reproducție de rasă pură, reprezentantul autorității competente de ameliorare.

Articolul 50. Certificatul zootehnic pentru porcii de reproducție hibridi

(1) Certificatul zootehnic pentru porcul de reproducție hibrid conține următoarele informații:

a) numele exploatației de ameliorare emitente sau, în cazul introducerii în țară a porcului de reproducție hibrid, numele organismului de ameliorare și, dacă este cazul, o trimitere la pagina web a exploatației de ameliorare sau a organismului de ameliorare în cauză;

b) numele registrului zootehnic;

c) rasa, linia sau încrucișarea porcului de reproducție hibrid, precum și rasa părinților și a bunicilor acestuia;

d) sexul porcului de reproducție hibrid;

e) numărul de înregistrare în registrul zootehnic („nr. din registrul zootehnic”) al porcului de reproducție hibrid;

f) sistemul de identificare și numărul individual de identificare acordat porcului de reproducție hibrid;

g) metoda utilizată pentru verificarea identității porcului de reproducție hibrid și rezultatele verificării identității acestuia;

h) data nașterii și țara de origine a porcului de reproducție hibrid;

i) numele, prenumele și adresa și, dacă este cazul, adresa de e-mail a deținătorului de animale (locul nașterii porcului de reproducție hibrid);

j) numele, prenumele adresa și, dacă este cazul, adresa de e-mail a proprietarului;

k) pedigriul:

Tatăl

Nr. din registrul zootehnic

Rasa, linia sau hibridul

Tatăl tatălui

Nr. din registrul zootehnic

Rasa, linia sau hibridul

Mama tatălui

Nr. din registrul zootehnic

Rasa, linia sau hibridul

Mama

Nr. din registrul zootehnic

Rasa, linia sau hibridul

Tatăl mamei

Nr. din registrul zootehnic

linia sau hibridul

Mama mamei

Nr. din registrul zootehnic

Rasa, linia sau hibridul

l) în cazul în care programul de ameliorare impune acest lucru - rezultatele testării performanțelor sau rezultatele actualizate ale evaluării genetice, sau ambele tipuri de rezultate, menționându-se data efectuării evaluării, precum și defectele genetice și particularitățile genetice legate de programul de ameliorare, care afectează însuși porcul de reproducție hibrid sau, în măsura în care se cunoaște acest lucru, pe descendenții acestuia;

m) în cazul femelelor gestante - informații privind data însămânțării sau a monteii și identificarea masculului fertilizator, care poate fi menționat într-un document separat;

n) data și locul eliberării certificatului zootehnic, precum și numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei responsabile de semnarea certificatului respectiv: reprezentantul exploatației de ameliorare sau, în cazul introducerii în țară a porcului de reproducție hibrid, reprezentantul organismului de ameliorare.

(2) În cazul în care sunt emise certificate zootehnice pentru un grup de porci de reproducție hibridi, informațiile menționate la alin. (1) pot fi cuprinse într-un certificat zootehnic unic, cu condiția ca porcii de reproducție hibridi în cauză să aibă aceeași vârstă și aceiași părinți genetici.

Articolul 51. Certificatul zootehnic pentru materialul seminal provenit de la porci de reproducție hibridi

Certificatul zootehnic pentru materialul seminal provenit de la porci de reproducție hibridi conține următoarele informații:

- a) toate informațiile menționate la art. 50 cu privire la porcul de reproducție hibrid care a furnizat materialul seminal;
- b) informații care permit identificarea materialului seminal, numărul dozelor, data colectării acestuia, numele, adresa și numărul de autorizare al centrului de colectare/de depozitare a materialului seminal, numele, prenumele și adresa destinatarului;
- c) pentru materialul seminal destinat testării performanțelor sau evaluării genetice a porcilor de reproducție hibridi care nu au fost supuși unei astfel de testări sau evaluări – numărul dozelor de material seminal, conform cu cantitățile menționate la art. 37 alin. (1) lit. d), numele și adresa exploatației de ameliorare sau ale părții terțe recunoscute, responsabilă cu efectuarea testării performanțelor;
- d) data și locul eliberării certificatului zootehnic, precum și numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei responsabile de semnarea certificatului respectiv: reprezentantul exploatației de ameliorare sau al centrului de colectare/de depozitare a materialului seminal, sau, în cazul introducerii în țară a materialului seminal, reprezentantul organismului de ameliorare.

Articolul 52. Certificatul zootehnic pentru ovulele provenite de la scroafe de reproducție hibride

Certificatul zootehnic pentru ovulele provenite de la scroafe de reproducție hibride conține următoarele informații:

- a) toate informațiile menționate la art. 50 cu privire la femela donatoare care a furnizat ovulele;

b) informații care permit identificarea ovulelor, numărul paietelor, data colectării acestora, numele, adresa și numărul de autorizare ale echipei de colectare /de producere a embrionilor, numele, prenumele și adresa destinatarului;

c) în cazul în care există mai multe ovule într-o paietă – o indicație clară a numărului de ovule colectate de la aceeași scroafă de reproducție hibridă;

d) data și locul eliberării certificatului zootehnic, precum și numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei responsabile de semnarea certificatului respectiv: reprezentantul exploatației de ameliorare sau reprezentantul echipei de colectare/de producere a embrionilor, sau, în cazul introducerii în țară a ovulelor, reprezentantul organismului de ameliorare.

Articolul 53. Certificatul zootehnic pentru embrionii proveniți de la porci de reproducție hibridi

Certificatul zootehnic pentru embrionii colectați sau produși de la porci de reproducție hibridi conține următoarele informații:

a) toate informațiile menționate la art. 50 cu privire la femela donatoare și masculul fertilizator;

b) informații care permit identificarea embrionilor, numărul paietelor, locul și data colectării sau producerii acestora, numele, adresa și numărul de autorizare ale echipei de colectare/de producere a embrionilor, numele, prenumele și adresa destinatarului;

c) în cazul în care există mai mulți embrioni într-o paietă –

o indicație clară a numărului de embrioni care au aceeași ascendență;

d) data și locul eliberării certificatului zootehnic, precum și numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei responsabile de semnarea certificatului respectiv: reprezentantul echipei de colectare/de producere a embrionilor sau reprezentantul exploatației de ameliorare, sau, în cazul introducerii în țară a embrionilor, reprezentantul organismului de ameliorare.

Capitolul X. CONTROLUL OFICIAL AL ACTIVITĂȚII DE AMELIORARE A ANIMALELOR

Articolul 54. Norme privind controlul oficial al activității de ameliorare a animalelor

(1) Controlul oficial al activității de ameliorare a animalelor nu cade sub incidența Legii nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu

legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor.

(2) Controlul oficial al activității de ameliorare a animalelor se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și luând în considerare:

- a) riscul nerespectării normelor prevăzute de prezenta lege;
- b) antecedentele operatorilor privind rezultatele controalelor oficiale la care aceștia au fost supuși și conformitatea operatorilor cu normele prevăzute de prezenta lege;
- c) fiabilitatea și rezultatele autocontroalelor efectuate de operatori în vederea verificării conformității cu normele prevăzute de prezenta lege;
- d) orice informații care ar putea indica neconformitatea cu normele prevăzute de prezenta lege.

(3) Agenția efectuează controalele oficiale în aceeași manieră, indiferent dacă animalele de reproducție sau materialul germinativ provenit de la acestea sunt originare din Republica Moldova sau dintr-o altă țară.

Articolul 55. Retragera dreptului de a desfășura activitatea de ameliorare a animalelor

(1) Dreptul de a desfășura activitatea de ameliorare a animalelor este retras în cazul în care se constată că societatea de ameliorare, exploatația de ameliorare sau ferma zootehnică de prăsilă nu respectă:

- a) cerințele prevăzute la art. 18;
- b) cerințele programului de ameliorare;
- c) cerințele față de certificatele zootehnice;
- d) cerințele pentru înscrierea animalelor în registrele genealogice sau înregistrarea în registrele zootehnice.

(2) Dreptul de a desfășura activitatea de ameliorare a animalelor este retras în cazul în care se constată nerespectarea cerințelor prevăzute la alin. (1) din prezentul articol și în cazul în care societatea de ameliorare sau exploatația de ameliorare nu a înlăturat, în termen de 60 de zile, încălcările expuse în prescripția emisă conform art. 29 din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(3) Ca urmare a retragerii dreptului de a desfășura activitatea de ameliorare a animalelor, Agenția elimină definitiv societatea de ameliorare, exploatația de

ameliorare sau ferma zootehnică de prăsilă din lista prevăzută la art. 16 alin. (11).

(4) Operatorul căruia i-a fost retras dreptul de a desfășura activitatea de ameliorare a animalelor poate solicita o recunoaștere repetată a acestui drept numai după expirarea termenului de doi ani de la data la care acesta i-a fost retras.

Capitolul XI. ACȚIUNI ÎN CAZ DE CONSTATARE A NECONFORMITĂȚII

Articolul 56. Acțiuni în caz de constatare a neconformității

(1) În cazul în care se constată o neconformitate cu normele prevăzute de prezenta lege, Agenția:

a) ia toate măsurile necesare în vederea stabilirii originii și amplorii neconformității, precum și a responsabilității operatorului în cauză;

b) ia măsuri restrictive pentru a se asigura că operatorul în cauză remediază cazurile de neconformitate și previne repetarea acesteia;

c) ia în considerare natura neconformității și antecedentele operatorului în cauză în ceea ce privește conformitatea cu normele prevăzute de prezenta lege;

d) dispune ca societatea de ameliorare să amâne înscrierea în registrul genealogic a animalelor de reproducție de rasă pură sau, după caz, exploatarea de ameliorare să amâne înregistrarea în registrul zootehnic a porcilor de reproducție hibridi;

e) dispune ca animalele de reproducție sau materialul germinativ provenit de la acestea să nu fie utilizate pentru reproducere;

f) suspendă emiterea certificatelor zootehnice de către societatea de ameliorare sau de către exploatarea de ameliorare;

g) retrage dreptul de a desfășura activitatea de ameliorare a animalelor în temeiul art. 55.

(2) În cazul în care constată o neconformitate, Agenția transmite operatorului în cauză sau reprezentantului acestuia o notificare scrisă privind decizia sa referitoare la acțiunea sau măsura ce trebuie întreprinsă în conformitate cu alin. (1), împreună cu motivele care au stat la baza acestei decizii.

(3) Agenția monitorizează situația și modifică, suspendă sau revocă măsurile pe care le-a luat în conformitate cu prezentul articol în funcție de gravitatea cazului de neconformitate și a unor dovezi clare care atestă respectarea din nou a cerințelor prevăzute de prezenta lege.

Articolul 57. Măsuri de urgență la introducerea în țară a animalelor de reproducție și a materialului germinativ provenit de la acestea

În cazul în care există dovezi privind existența unui risc major pentru sănătatea umană, sănătatea animalelor sau pentru mediu, la introducerea în țară a animalelor de reproducție și a materialului germinativ provenit de la acestea, se aplică prevederile art. 21 din Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară.

Capitolul XII. INTRODUCEREA ÎN ȚARĂ A ANIMALELOR DE REPRODUCȚIE ȘI A MATERIALULUI GERMINATIV PROVENIT DE LA ACESTEA

Articolul 58. Lista organismelor de ameliorare acceptate pentru introducerea în Republica Moldova a animalelor de reproducție

(1) Agenția stabilește lista organismelor de ameliorare acceptate pentru introducerea în Republica Moldova a animalelor de reproducție.

(2) Pentru a fi inclus în lista menționată la alin. (1), organismul de ameliorare îndeplinește următoarele condiții:

a) desfășoară un program de ameliorare echivalent cu cel desfășurat de societățile de ameliorare pentru aceeași rasă sau de exploatațiile de ameliorare pentru aceeași rasă, linie sau același hibrid din Republica Moldova în ceea ce privește:

- înscrierea animalelor de reproducție în registrele genealogice sau înregistrarea lor în registrele zootehnice;
- acceptarea animalelor de reproducție pentru reproducere;
- utilizarea materialului germinativ provenit de la animalele de reproducție pentru testare și ameliorare;
- metodele utilizate pentru bonitarea animalelor;

b) este autorizat de autoritatea competentă a țării de origine a animalelor de reproducție sau a materialului germinativ provenit de la acestea.

Articolul 59. Introducerea în țară a animalelor de reproducție și a materialului germinativ provenit de la acestea

(1) Materialul germinativ introdus în țară este însoțit de un certificat zootehnic emis în numele organismului de ameliorare din țara de origine a materialului germinativ sau dintr-o altă țară, pe baza informațiilor primite de la acesta, de către un centru de colectare/de depozitare a materialului seminal ori de către o echipă de colectare/de producere a embrionilor.

(2) La introducerea în țară a animalului de reproducție nu este obligatorie însoțirea acestuia de un certificat zootehnic dacă informațiile prevăzute în certificatul zootehnic se conțin în alte documente care însoțesc animalul de reproducție sau materialul germinativ provenit de la acesta, eliberate de organismul de ameliorare din țara de origine a animalului respectiv sau dintr-o altă țară, și operatorii care comercializează animalul de reproducție de rasă pură și materialul germinativ provenit de la acesta certifică conținutul acestor documente.

(3) În cazul în care rezultatele testării performanțelor sau ale evaluării genetice a animalului de reproducție, efectuate de organismul de ameliorare din țara de origine sau dintr-o altă țară sunt puse la dispoziția publicului pe pagina web a organismului de ameliorare sau a centrului de colectare/de depozitare a materialului seminal din țara respectivă, în certificatul zootehnic se face trimitere la pagina web în care pot fi accesate aceste rezultate sau la celelalte documente menționate la alin. (2).

(4) Pentru a fi introduse în țară, animalele de reproducție trebuie să fie însoțite de:

a) un certificat zootehnic din țara de origine;

b) un document din țara de origine care să confirme că aceste animale sunt înscrise într-un registru genealogic sau înregistrate într-un registru zootehnic din țara de origine.

(5) Animalele de reproducție introduse în țară și mijloacele de transport cu care acestea au fost transportate se supun controlului sanitar-veterinar conform prevederilor Legii nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară.

Capitolul XIII. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 60. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea zootehniei nr. 412/1999 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 73-77, art. 347), cu modificările ulterioare, și Legea nr. 371/1995 privind selecția și reproducția în zootehnie (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 52-53, art. 160), cu modificările ulterioare.

(3) Guvernul, în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va pune în concordanță actele sale normative cu prevederile prezentei legi;

b) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea în conformitate a legislației naționale cu prevederile prezentei legi.

Articolul 61. Dispoziții tranzitorii

Atestatele pentru fermele zootehnice de prăsilă emise în temeiul art. 6 din Legea nr. 371/1995 privind selecția și reproducția în zootehnie își păstrează valabilitatea până la expirarea termenului indicat în atestatele în cauză.

Legea este valabilă. Relevanța verificată la 03.09.2021